

Crnogorski glasnik

GODINA XIII. _ BROJ 77. _ RUJAN-LISTOPAD / SEPTEMBAR-OKTOBAR _ 2012.

LUČINDANSKI SUSRETI 2012.

KONCERT ZA ČETIRI RUKE U MUZEJU MIMARA

LUČINDANSKI SUSRETI 2012.	4
DANI CRNOGORSKE KULTURE 2012.	
Izložba slika Aldemara Ibrahimovića	22
Klavirski Duo Muratagić u Muzeju Mimara	26
Dani crnogorskog filma u Zagrebu	29
POSTIGNUĆA CRNOGORACA HRVATSKE 2010/11.	
Novi broj „Ljetopisa crnogorskog“	30
PREDSTAVLJANJE KNJIGA	
Trotomna istorija crnogorske književnosti	32
Vlado Vujović: Klos	33
MANIFESTACIJE MANJINA I NJIHOVA PRAVA	
Dan svjetske kulturne baštine	34
16. Etno smotra u Rijeci	35
Regionalna škola manjinskih prava	35
DJELOVANJE NZCH I VIJEĆA CRNOGORACA	
Potpredsjednik Vlade primio delegaciju NZCH	36
Sjednica Predsjedništva NZCH	36
Sjednica trećeg saziva Vijeća u Zagrebu	37
Sjednice Predsjedništva Društva „Montenegro“	38
IZ CRNE GORE I SVIJETA	
Izložba pozorišnih plakata Dimitrija Popovića na Cetinju	39
Ko je ko u naučnoj i stručnoj dijaspori Crne Gore	39
100 godina od odlaska Osmanlija sa Balkana	40
Dani kulture manjina 2012.	40
SAJT HUMORA I SATIRE	
www.ljudnica.me	41
OSVRTI, VIĐENJA, PRIKAZI	
O antičkim gradovima, u borhesovskom maniru	42
GALERIJA „MONTENEGRINA“	
Samostalna likovna izložba Vesne Đurić u Zadru	44
Izložba slika Stanke Novković u Zagrebu	46
Izložba slika Vitomira Žunića u Rijeci	48
CRNOGORSKI MOZAIK	
Njegoševa osuda Dositeja	50
GALERIJA „MONTENEGRINA“	55
NOVI NASLOVI	55
LUČINDANSKI SUSRETI 2012.	56

Čestitamo

8. listopada

Dan nezavisnosti Republike Hrvatske

Prihvatajući načela Pariške povelje, Republika Hrvatska jamči svim svojim državljanima nacionalna i sva druga temeljna prava i slobode čovjeka i građanina, demokratski poredak, vladavinu prava i sve ostale najviše vrednote svoga ustavnog i međunarodnog pravnog poretka.

(Iz Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske)

Izdavači:
NACIONALNA ZAJEDNICA CRNOGORACA HRVATSKE
I VIJEĆE CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE
GRADA ZAGREBA
Zagreb, Trnjanska c. 35, Tel./Fax: 01/6197 078, 01/6314 264
E-mail: nzch@net.amis.hr, vijececrn@net.amis.hr,
montenegro@net.amis.hr
Internet adresa: www.vijece-crnogoraca-zagreb.hr
Za izdavače: dr. sc. Radomir Pavićević
i prof. emer. dr. sc. Veselin Simović
Glavni i odgovorni urednik: dr. sc. Zoran Drašković
Redakcija: Milanka Bulatović, Nataša Gerželj, Danilo
Ivezić, Dragutin Lakić, Nataša Rašović, Dušan Roganović
Grafička priprema i tisak: Skaner studio d.o.o.
Rukopisi se ne vraćaju. Naklada/Tiraža 1000

Glasilo je, putem Savjeta za nacionalne manjine, financirano iz državnog proračuna Republike Hrvatske

IN MEMORIAM

BORIS ŠPREM

1956 – 2012

Sa pijetetom se opraštamo od predsjednika Sabora Republike Hrvatske gospodina Borisa Šprema i s tugom se sjećamo svih dragih trenutaka provedenih s njim kao predsjednikom Gradske skupštine Grada Zagreba na manifestacijama Crnogoraca Hrvatske.

**VIJEĆE CRNOGORSKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA**

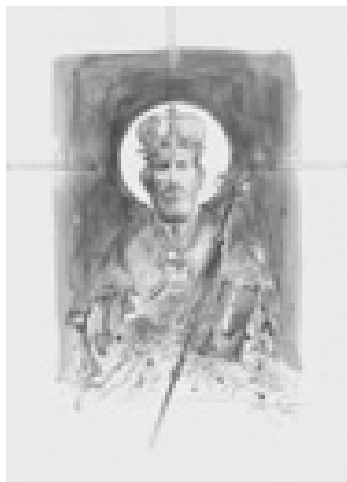
**NACIONALNA ZAJEDNICA
CRNOGORACA HRVATSKE**

Sa otvorenja izložbe u Galeriji Kristofora Stankovića u Gradskoj skupštini („Dani crnogorske kulture 2010“, Zagreb – Gornji grad, 11.1.2010. godine)

Pod pokroviteljstvom gradonačelnika Grada Zagreba održani

14. LUČINDANSKI SUSRETI

*Sveti Petar Čudotvorac
Cetinjski (rad Dimitrija
Popovića, 2000.g.)*

I ove godine se – četrnaesti put po redu i šesti put pod pokroviteljstvom gradonačelnika Grada Zagreba – više od sedam stotina Crnogorki, Crnogoraca i prijatelja Crne Gore iz Kranja, Ljubljane, Beograda, Banja Luke, Bosanske Gradiške, Splita, Rijeke, Zadra, Pule, Umaga, Rovinja, Karlovca, Osijeka, Peroja, Cetinja, Podgorice, Tivta i Zagreba, okupilo 20. oktobra u Kino dvorani Studentskog centra u Zagrebu da svojim Lučindanskim susretima obilježe sjećanje na Petra I Petrovića Njegoša, gospodara Crne Gore i vladiku crnogorskog.

U ime organizatora susreta, Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, dobrodošlicu svim učesnicima susreta – među kojima su bili brojni uzvanici i gosti te poznate ličnosti iz političkog, javnog, kulturnog i naučnog života – poželjela je umješna i poletna Henrika Vilović, učenica 3. razreda gimnazije, koja je znalački vodila ovogodišnju manifestaciju. Nakon intoniranja himni Republike Hrvatske i Crne Gore, ona je kazala:

«Tradiciju započetu prije četrnaest godina nastavljamo i u ovoj 2012. godini obilježavanjem Lučindana, jednog od značajnih blagdana crnogorskog naroda. Lučindan obilježavamo u spomen i slavu na Svetog Petra Cetinjskog, čudotvorca, mitropolita i gospodara Crne Gore izabranog odlukom Opštercnogorskog zbora 1784., koji je stalno naglašavao Crnogorcima: „Vi ste voljni i slobodni narod!“ Kao takvima im se i obraća i kad su grješni i kad su bezgrješni.

Sveti Petar je bio čovjek najviše plemenitosti, ali kada je bila u pitanju obrana slobodnih ljudi i njegove države, postajao je vojskovođa kojega nije pobijedio nijedan napadač: izvojevao je pobjede na Martinićima, Krusima, Ljubotinju, Debelom brijegu.

Ono što posebno izdvaja Petra I. Petrovića Njegoša su naporu na stvaranju osnova izgradnje državnih organa u Crnoj Gori, zbog čega ga i smatramo začetnikom crnogorske moderne države. Na tom tragu su: Zakonik opšti crnogorski i brdski (1798) od 16 članaka koji je na Zboru na Cetinju (1803) dopunjen sa još 17 članaka, formiranje Praviteljskog suda crnogorskog i brdskog (Kuluk) koji je imao i upravnu i sudsku vlast, pri Praviteljstvu formiranje Narodne kancelarije sa sjedištem na Cetinju, čime su udareni temelji upravne i sudske vlasti. 1813. godine nakon rata s Francuskom potpisao je sporazum o ujedinjenju Boke i Crne Gore.

Petar I. Petrović Njegoš je umro na Lučindan 1830. godine, četiri godine kasnije, na Lučindan 1834., Petar II. Petrović Njegoš ga je proglasio svecem, ali za sve Crnogorce on je bio svetac još za života. Njegova ličnost i djelo, vrijednostima najvećeg stupnja, zrače i danas, zračiće i sutra.

Šestu godinu za redom na Lučindanskim susretima predstavljamo grad - gost iz Crne Gore. Nakon Budve, Bara, Bijelog Polja, Cetinja i Danilovgrada, ovogodišnji grad - gost je Tivat čije predstavnike najsrdačnije pozdravljam uz napomenu da središnji dio kulturnog događanja danas pripada njima.»

Potom se sudionicima susreta obratio predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević, a zatim i neki od gostiju i uzvanika.

ГЛАВАРИМА

**От Нас Владике Петра
Благородној господи главарима,
старјешинама и свијема Катуњанима, који
буду на обшти састанак у Ћеклиће,
драго поздрављење.**

Видећи вашу неслогу и домаћу рат у сва племена од ваше Нахије, ја с мојом највишом жалосћу и плачем видим, да сте сви сами себе и својој ђеци највиши крвници и непријатељи душевни и тјелесни, и да сви ђаволи и сви ваши непријатељи од свијета не би могли толико зла, ни толико штете и срамоте вам учинити, колико ви сами себе чините. Ви сте од Бога отступили и страха божија изгубили, ви сте грехоту и срамоту заборавили, ви за душу и поштење не мислите, ви се не можете крви брацке наситити, ваша слава, ваше поштење, ваша похвала и дика и ваше јунаштво стоји у вашу домаћу рат и неслогу, у коју највишу своју срећу и радост находите.

Сви народи, који у турску земљу живе, непрестано раде, да се из невоље избаве и ослободе, како чујете. И ви и остали Црногорци, у исто доба радите да своју слободу изгубите и да у вјечну срамоту и невољу, мимо свијех осталијех народа, останете, и нитко вас не силује, да тако чините, нако собствена ваша воља и зли обичај, који не хоћете никојако оставити. Ви чините оно, што знате, но не знате што чините. Ви никога не слушате, ко за добро ваше ради и говори, а нека дође који лажац међу вама, сви ћете му вјеровати, што ви рече, који ће бит од вас почитоват, како што су и први почитовани били, неки за цара, неки за пророка, а неки за светитеља и за чудотворца, но истини и поштен чојек не има међу овим народом мјеста.

Ја се чудим, како ви мислите живјети једни с другијема у рат и са свакијем наоколо себе у немир. Спомените се, Црногорци, да ваше злодјејаније и самовољство неће гуверан ћесарски трпјети, и да ја нећу за ваша дјела вазда одговарати, а ви да за то ни главе не обраћате. Ја бих вас молио и закумио, да погледате на ваше биће и состојаније и на садашња времена и ствари од свијета, које чујете, пак да промислите за своје живљење, како ћете живоват и своју ђецу након себе оставити, да ве послјије не проклињају.

Али знам, што ве ја више молим, да од зла предстанете и да за своје добро радите, и што се ви више заклињете, да ћете слушат, то се ви скорије на ваша дјела обична повраћате. Тога ради нити вас могу молити, ни заклињати, него ви само ово кажем и говорим, да поради вашег самовољства и непослушанија идете трчке на своју погибељ, која није од вас далеко, ако се на други начин не будете владали. И ово што ви пишем запазите и ово писмо храните, од којег остаје при мене копија, да не речете послјијед, јер ја нијесам испунио моју дужност.

В прочем остајем ваш доброжелатељ

Цетиње, маја 22. – 1822.

ВЛАДИКА ПЕТАР

POZDRAVNE RIJEČI UČESNICIMA SUSRETA

Predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević:

JEDINSTVO MOTIVA, JASNA PROGRAMSKA ORIJENTACIJA I DUH MEĐUSOBNOG RAZUMIJEVANJA I SOLIDARNOSTI OSNOVA SU NAŠE ZAJEDNICE KAO DEMOKRATSKOG SAVEZA SVOJIH UDRUŽENJA

«Dragi moji Crnogorci i Crnogorke! Dragi prijatelji Crne Gore! Poštovane dame i gospodo! Otvarajući ovogodišnje, već tradicionalne Lučindanske susrete, 14. po redu, dozvolite mi da vas sve najsrdačnije pozdravim i poželim dobrodošlicu, a posebno našim cijenjenim i dragim gostima koji su svojim prisustvom uveličali ovo naše slavljeničko druženje.

Dozvolite mi i da poimence, u ime svih nas okupljenih Crnogoraca i Crnogorki, pozdravim: pokrovitelja Gradonačelnika Milana Bandića i Slavka Kojića, predsjednika Savjeta za nacionalne manjine gosp. Aleksandra Tolnauera, Njegovu Ekselenciju gosp. Igora Građevića, veleposlanika Crne Gore u Hrvatskoj i njegove suradnike, predsjednika opštine Tivat Miodraga Kankaraša sa suradnicima, zamjenicu ravnatelja Ureda za nacionalne manjine Bahriju Sejfić, pročelnicu stručne službe skupštine Zagrebačke županije Dubravku Kravos, predsjednika Hrvatskog građanskog društva Crne Gore Mirka Vičevića, direktora Centra za iseljenike Crne Gore Milana Vukčevića, sekretara Matice crnogorske Novicu Samardžića, crnogorskog umjetnika Veljka Bulajića, predstavnike društava iz okolnih država sa suradnicima: Čeda Đukanovića („Morača“ Kranj), predstavnike iz društva „Izvor“ Kranj, predsjednika društva Slovensko-crnogorskog prijateljstva Velimira Bijelića iz Ljubljane, predstavnike društva „Duklja“ iz Ljubljane, Borislava Mrvaljevca i suradnike iz Saveza udruženja Crnogoraca Srbije, Dejana Kovačevića sa suradnicima iz društva „Luča“ Bosanska Gradiška, predstavnike iz društva „Njegoš“ Banja Luka sa predsjednikom Dragoslavom Medojevićem, predstavnike udruženja i vijeća nacionalnih manjina grada Zagreba, članove udruženja NZCH iz Splita, Zadra, Rijeke, Peroja, Rovinja, Pule, Umaga, Zajednice Crnogoraca Istre, Karlovca, Osijeka i Zagreba te naše prijatelje.

Siguran sam da izražavam i vaše osjećaje ako kažem da su naši Lučindanski susreti, zajedno s Petrovdanskim saborom, postali ne samo slavljeničkim povodom za naša okupljanja i druženja, nego i unutarnjim vrijednosnim imperativom svakoga od nas, u svoj raznolikosti i bogatstvu naših individualnih egzistencija. Uz njih se obilježavaju i Dan Državnosti i Dan nezavisnosti, kao simbolički povijesni datumi u kojima se i kroz koje se očituje slobodarski nacionalni karakter crnogorskog naroda. Takvi su datumi pravi blagdani - nepresušno nadahnuće i silan duhovni poticaj i zalag naše budućnosti.

Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske ove Susrete dočekuje u „Lijepoj našoj“, na pragu ulaza u evropsku zajednicu slobodnih država. Drugi naš temeljni institucionalni oslonac naša je Crna Gora, od koje s pravom očekujemo stratešku državnu svijest i političku volju da promišljeno i trajno doprinosi očuvanju i razvijanju kulturne autonomije svojeg iseljeničtva diljem svijeta. Veliko jamstvo takvog povezivanja jest dragocjeno iskustvo iznimno uspješne i bliske suradnje iseljeničtva iz Crne Gore (bez obzira na etničku pripadnost) i građana Crne Gore u obnovi pune crnogorske državnosti 21. maja 2006, na pravno i demokratski uzoran način, bez unutarnjih rascjepa i lomova.

U historijskom kontekstu nadasve složenog i zahtjevnog procesa evropeizacije kao izravnog obzora i našeg djelovanja, svjesni smo naše odgovornosti da u njemu sudjelujemo svojim znanjem, predanošću i demokratskom organiziranošću. Izazovi nisu ništa manji nego juče, kada smo u mnogo težim prilikama gradili mostove suradnje između Hrvatske i Crne Gore, koji su okrunjeni državičkim sporazumima predsjednika Stjepana Mesića i Mila Đukanovića, koje danas plodno razvijaju predsjednici Ivo Josipović i Filip Vujanović.

Ako demokracija prije svega znači političku odgovornost u borbi za opće interese, tada se temeljna odgovornost naše NZCH i njenih 10 udruženja očituje u sustavnom okupljanju Crnogoraca i pripadnika drugih manjina kojima je Crna Gora matična domovina, okupljanju čiji je cilj kvalitativna integracija u hrvatsko društvo i državu. Ta integracija može biti uspješna, trajna i duboka, samo ako podrazumijeva samosvjesno njegovanje vlastitoga pluralnog identiteta, u jedinstvenom spoju matične i hrvatske sastavnice našeg samopoštovanja i prepoznatljivosti.

Ističem da je jamstvo te uspješnosti i naša unutarnja integracija, koja pak može biti trajna i duboka samo ako u svoje redove pridobijemo, za programe zainteresiramo i u aktivnosti privučemo mlađu generaciju, našu djecu i potomke. U takvom koliko nužnom toliko i za sada prilično neuspješnom zadatku pomlađivanja, moramo biti svjesni da se u pridobijanju i uključivanju mladih valja uvijek držati mudre izreke kako je varljiva i lažna teza da „tko ima omladinu, taj ima budućnost“, nego da je istina upravo obrnuta da „tko ima budućnost, taj ima i omladinu“.

Često ističemo da su još od početka 2000-ih godina, jedinstvo motiva, jasna programska orijentacija i duh međusobnog razumijevanja i solidarnosti osnova naše nacionalne zajednice kao demokratskog saveza svojih udruženja, a Predsjedništva NCZH kao koordinatora i idejnog usmjerivača njihovog zajedničkog djelovanja. Dobro znamo da se taj demokratski duh uvijek iznova iskušava na djelu, da naš kolektivni um može doći do punog i pravog izražaja samo u uvjetima političke kulture dijaloga i uzajamnog poštovanja. Naše je temeljno geslo: „Za zajednicu se živi, a ne od zajednice“. Držeći se fundamentalnog etičkog kodeksa naših predaka, nastojali smo uvijek probleme rješavati principijelno, ne dopuštajući da se među nama razmašu subjektivistički kriteriji, osobne taštine i vlastohleplje. Sudbina nekih bivših glavara naše Zajednice uvijek nam je bila pred očima kao poučan primjer kuda vode nezajajljive liderske ambicije, nepoštovanje

Učesnicima ovogodišnjih Lučindanskih susreta prigodnim su se riječima obratili pokrovitelj gradonačelnik Grada Zagreba g. Milan Bandić i predsjednik Opštine Tivat g. Miodrag Kankaraš

demokratskih standarda ponašanja i olako raspolaganje sredstvima financiranja namijenjenih da nacionalnim manjinama omoguće i potaknu njihovo djelovanje.

Čini me uistinu ponosnim da mogu konstatirati kako su naša udruženja u dijelu sredina postigla visok stepen integracije. Očekujemo takve uspjehe i od onih koji u tome još zaostaju. Postoje sve normativne i političke pretpostavke u hrvatskom društvu da dalje učvršćujemo naš ugled i na još višu razinu podignemo kvalitetu i način ostvarenja naših kulturnih programa. Koliko ćemo u tome uspjeti presudno ovisi o nama samima, o našoj volji, organiziranosti i pameti.

U našim nastojanjima nismo osamljeni, nego uživamo svesrdnu podršku i Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore, uprkos ekonomskoj krizi i stagnaciji koje su zahvatile i naše zemlje. O tome zorno svjedoče naša dva najvažnija programa: „*Dani crnogorske kulture*“ (koje već deset godina realiziramo uz izravnu pomoć i suradnju s Ministarstvom kulture i medija i drugih institucija Crne Gore) i izdavaštvo (s nekoliko biblioteka i preko 70 objavljenih knjiga u deset godina).

Nikome od vas nije nepoznato da su naši krupni rezultati ostvareni uz stručnu i materijalnu potporu Savjeta za nacionalne manjine, danas i međunarodno afirmiranog tijela hrvatske uspješne promanjinske politike. Za taj uspjeh ponajviše je zaslužan njegov čelni čovjek gospodin Aleksandar Tolnauer, koji uživa naše iskreno poštovanje i punu podršku kao principijelan, odlučan i razborit zagovornik zaštite i razvijanja ljudskih prava u nas. Suradnja s njime i Savjetom plodna je upravo zbog toga što se i sami u potpunosti pridržavamo načelne politike da sredstva koja dobivamo za ostvarenje naše kulturne autonomije budu trošena samo za kvalitetne programe, a nipošto za osobne probitke i grupne sebične interese.

Dame i gospodo! Na prošlim Lučindanskim susretima obavijestio sam vas na koji način se pripremamo da se dostojno uključimo u obilježavanje velikog jubileja koji ćemo ponosno proslaviti sljedeće godine. Predviđa se da će se centralna proslava održati u julu 2013. godine na Cetinju; na njoj će ova Zajednica sudjelovati s više programa. Naš *hommage* Vladiki Radu, državniku, pjesniku i nebesniku, iskazuje se prvenstveno djelom našeg vrhunskog slikara i književnika Dimitrija Popovića. Uz knjigu *Njegoš i Hrvati* (crnogorskih i hrvatskih autora), do sada smo, naime, objavili Dimitrijeve knjige *Misterijum Luče mikrokozma* i *Luču Njegoševe noći*, a u završnoj je fazi izlivanje njegove skulpture *U čast Njegošu*. Slijedi velika izložba u 11. mjesecu ove godine u Mimari, pod naslovom *Misterijum Luče mikrokozma*, na kojoj će uz skulpturu i slike iz ciklusa o toj temi biti predstavljene i spomenute knjige o Njegošu. Potom se postava izložbe seli na historijsko Cetinje. Imena svih donatora će biti upisana u Povelji koja će se trajno čuvati u Njegoševoj Biljardi.

Naša udruženja i vijeća razumjela su i prihvatila umjetnički projekt izlivanja skulpture i svim svojim članovima uputila apel da materijalno, u granicama svojih mogućnosti, podrže i omoguće ostvarenje ove lijepe i važne umjetničke ideje. Obavještavam Vas da je do sada prikupljeno više od dvije trećine donacijskih sredstava. Umoljavaju se svi koji to još nisu učinili da to učine zaključno do kraja novembra 2012. Donatorski žiro račun NZCH je poznat svim našim udruženjima i vijećima, a u *Crnogorskom glasniku* je objavljen. Sredstva nisu niti mogu biti iz proračuna države Hrvatske. To jest i može biti samo etički čin svih nas i svakoga od nas pojedinačno.

Ovo je šesta godina zaredom, počevši od 2007, kako naše Lučindanske susrete bitno obogaćujemo, programski i druženjem, direktnim upoznavanjem s umjetničkim predstavnicima gradova Crne Gore. I nakon Budve, Bara, Bijelog Polja, Cetinja i Danilovgrada ove će nam se godine predstaviti umjetnici iz Tivta, grada visokih turističkih potencijala koji su ojačani najvećom marinom na Mediteranu.

Još jednom vas sve srdačno pozdravljam i želim vam ugodno druženje uz program koji slijedi.»

POVODOM OBILJEŽAVANJA 200 GODINA ROĐENJA PETRA II PETROVIĆA NJEGOŠA (1813 – 2013)

**Za uplatu sredstava za odlijevanje u Ljevaonici Hrvatske likovne akademije
monumentalne skulpture akademskog slikara Dimitrija Popovića**

„U SLAVU NJEGOŠA“

otvoren je posebni račun Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske. Sredstva bi se uplaćivala na donatorski žiro račun NZCH (uplatitelj, namjena-donacija i iznos) kod Privredne Banke Zagreb, a broj žiro računa je:

2340009 – 1510458063

Direktor Centra za iseljenike Crne Gore prof. dr. sc. Milan Vukčević:

**NE DOZVOLIMO DA IZ SRCA I UMA MLADIH
GENERACIJA NESTANE CRNE GORE
– TO BI BILA I NAŠA I NJIHOVA NESREĆA**

«Dame i gospodo, poštovani hrvatski prijatelji, dragi zemljaci,

Imam posebnu čast i zadovoljstvo da vas pozdravim u ime Centra za iseljenike Crne Gore. U Crnoj Gori često kažemo da je još jedna Crna Gora van njenih granica. To je neraskidivi dio matice i predstavlja ogromnu snagu i potencijal Crne Gore što je za vas, Crnogorce u Hrvatskoj posebno naglašeno, u intelektualnom korpusu. Uostalom, svaka zemlja, pa i Crna Gora, pogotovo u ovom vremenu elektronskih komunikacija, mora računati na sve svoje ljude, ma gdje oni bili. Crna Gora je postala država kroz jedinstvo sa svojim iseljeništvom i samo na taj način može ostvariti napredak.

Susreti sa vama su uvijek radosni: zbog svečarskih razloga kakvi su Lučindanski susreti, ali i zato što su ovo susreti starih prijatelja. U vašoj zajednici u Hrvatskoj su uključeni intelektualci velikog ugleda, potvrđeni sa obje strane mostova kojima spajate zemlju u kojoj živite i zemlju iz koje potičete. Mostovi imaju racionalne temelje ali su od emotivne građe. Taj skladni spoj racija i emocija, praćen dobrom organizacijom, daje odlične rezultate i primjer je koji često koristimo pokušavajući da uredimo složeni sistem saradnje matice i dijaspore Crne Gore.

Pred Crnom Gorom je zahtjev dostizanja standarda razvijenih država na putu bez alternative u evropske i evroatlantske integracije. Republika Hrvatska prednjači, ali iskustvo nas uči da se na ovim prostorima najviše može postići kroz proces regionalne saradnje pružajući ruku pomoći jedni drugima. Hrvati u Crnoj Gori i Crnogorci u Hrvatskoj su mostovi saradnje naših država na zajedničkom evropskom putu. Hrvatska je ispunila uslove i priključuje se društvu evropskih naroda, omogućavajući i nama da značajno koristimo već probijene puteve.

Jedan od sistema koji treba u skladu sa evropskom praksom urediti je i sistem saradnje sa iseljeništvom koji neće biti zasnovan na naporu i dobroj volji pojedinaca niti zavisiti od volje političkih elita. Kroz donešenu Strategiju, Crna Gora postupno, uprkos mnogim problemima, uređuje ovaj sistem, polazeći od široko prihvaćene činjenice da matica i dijaspora Crne Gore čine jedan organizam.

Poštovani prijatelji, naši susreti dobijaju puni smisao ako ih mlađi nastave. Generacije rođene van Crne Gore nemaju i ne mogu imati neposrednu vezu sa maticom, te svoje korijene mogu spoznati i osjetiti prevashodno kroz kulturne vrijednosti i utemeljene stručne i naučne projekte, samjerljive sa svjetskim iskustvima. Smisao očuvanja nacionalnog identiteta je u velikoj mjeri u činjenici sprječavanja odnarodavanja upravo tih generacija kroz njihovo upoznavanje sa kulturnom baštinom i saradnju sa najboljim predstavnicima, mahom mladosti, matice Crne Gore. Zato projekti Centra kao što su: Škole jezika i kulture, On-line kursevi jezika, Informator za našu dijasporu, Baza podataka naučnika i istraživača i na tim informacijama utemeljene publikacije su aktivnosti koje spajaju i dovode do prožimanja i objedinjavanja.

Još jedanput vas pozdravljam uz poruku: Prenesimo amanete na mlađe generacije i ne dozvolimo da iz njihovog srca i uma nestane Crne Gore jer to bi bila i naša i njihova nesreća.»

Predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore g. Mirko Vičević:

***PONOSNI SMO KAD IMAMO PRIJATELJE U NAJBOLJE ORGANIZIRANOJ
MANJINSKOJ ZAJEDNICI U REPUBLICI HRVATSKOJ***

«Dame i gospodo, poštovani skupe,

U ime Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i svoje osobno, želim čestitati jedan od najvažnijih crnogorskih blagdana Lučindan.

Posebno ga želim čestitati vama drage Crnogorke i Crnogorci u vašoj i našoj Republici Hrvatskoj.

Ovom prigodom želim istaći izuzetno dobre odnose između Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i Hrvatskog građanskog društva Crne Gore.

Društvo čiji sam predsjednik, s pravom se ponosi kad ima ovakve prijatelje u Društvu „Montenegro“ iz Zagreba te u Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske – najbolje organiziranoj manjinskoj zajednici u Republici Hrvatskoj.

Bili smo, jesmo, a siguran sam i bićemo pravi mostovi suradnje i povezivanja naših naroda, naših država.

Želim napomenuti da, uz vašu veliku podršku i preporuku, naše društvo, Hrvatsko građansko društvo Crne Gore je ove godine, povodom vašeg jubileja – dvadesete obljetnice, te naših 11 godina postojanja, dobilo najveća priznanja: u Republici Hrvatskoj „Hrvatski pleter“ dodijeljen od Predsjednika Republike Hrvatske gospodina Iva Josipovića, a u Crnoj Gori „Crnogorsku zastavu 3. reda“ od Predsjednika Crne Gore gospodina Filipa Vujanovića.

Zahvaljujem na pozivu, siguran da ćemo vam na vašim Lučindanskim svečanostima i dalje dolaziti kao i vi nama na proslavi blagdana Svetog Tripuna, zaštitnika Kotora, te ćemo se družiti, razgovarati, stvarati i zajedno slaviti.

Svako vam dobro želim Crnogorke i Crnogorci, prijatelji Crne Gore i Republike Hrvatske, sretan vam Lučin dan!»

TELEGRAMI

Duboko uvažavajući značaj koji vaša i njoj slične organizacije imaju na planu očuvanja crnogorskog identiteta i kulture van granica naše zemlje, dozvolite da ispred Kabineta predsjednika Vlade pozdravimo održavanje ovogodišnjih Lučindanskih susreta te da vam poželimo uspjeh i dobro zdravlje.

Iz Kabineta predsjednika Vlade Crne Gore

Koristim priliku da izrazim zadovoljstvo povodom obilježavanja Lučindanskih susreta u Zagrebu u organizaciji vaša dva udruženja, koja svojim zalaganjima predstavljaju uistinu reprezentativne izaslanike crnogorskog društva i crnogorske kulture u dijaspori.

Manifestaciju koju organizujete potvrđuje i dugoročna podrška Gradonačelnika Grada Zagreba koji ima senzibilitet da prepozna važnost ovog događaja za crnogorsku dijasporu u Republici Hrvatskoj i važnost kulturnih kontakata između naroda Republike Hrvatske i Crne Gore.

U uvjerenju da će Ministarstvo nastaviti da podržava vaše aktivnosti srdačno vas pozdravljam i želim uspjeh u daljem radu.

*Prof. Branislav Mićunović
Ministar kulture u Vladi Crne Gore*

Sekretar Matice crnogorske g. Novica Samardžić:

NIKO IZVAN CRNE GORE KAO POJEDINI VELIKANI HRVATSKOG DUHA NIJE RAZUMIJEVAO I KAO SVOJA PRIHVATAO PREGNUĆA NAŠIH PREDAKA

«Domaćine, Nacionalnu zajednicu Crnogoraca Hrvatske i Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“, zvaničnike Republike Hrvatske i grada Zagreba i sve okupljene na Lučindanskim susretima, pozdravljam u ime Matice crnogorske i u svoje lično ime. Svim našim sunarodnicima u Republici Hrvatskoj i njihovim gostima neka je sretan Lučindan, dan obilježen slavom sveca, jevanđeliste, pisca djela apostolskih, prvog ikonopisca, vidara i zaštitnika umjetnika; i dan kad je ovozemaljski život napuštio jedan drugi pregalac i svetac, crnogorski vladika, pisac poslanica jevanđeoske snage i sveti ratnik za slobodu i dostojanstvo Čovjeka, Petar Prvi Petrović Njegoš. Vladar koji je govorio da sam druge sile nema u upravljanju narodom i državom *osim moći pera i jezika*.

U našem vijeku koji je počeo neizvjesnim planetarnim promjenama, malobrojni narodi i države opstaće ako imaju jasno formulisane predstavu o sebi iskazanu *silom pera i jezika*, koju će razumjeti drugi ako se temelji na univerzalnim vrijednostima duha. Slijedeći nit ljudskosti i razumijevanja drugačijeg a istog u imperativu slobode, koja povezuje sva velika djela crnogorskog stvaralastva, vjekovima stvarani duh otvorenosti, saradnje i suživota, čiji smisao isijava neprevaziđena maksima cetinjskog sveca – *naša vrata slobode neka su svakom slobodu ištućem otvorena* – imamo zublje što svijetle sa visine sopstvenog nam neba koje pokazuju put, jasan i prepoznatljiv. Slijedićemo ga ako budemo imali morala, volje i znanja.

Niko izvan Crne Gore kao pojedini velikani hrvatskog duha nije razumijevao i kao svoja prihvatao pregnuća naših predaka. Naše, hrvatske i crnogorske, viševjekovne veze i prožimanja, njihov karakter, intenzitet, značaj i dosege, još nijesmo na adekvatan način istražili i osvijetlili. Tokom potonjeg stoljeća i po, rekao bih, uvijek je nečiji tuđi interes sprječavao i jedne i druge da to urade.

Saradnja Matice crnogorske sa Zajednicom Crnogoraca Hrvatske ima višegodišnju uspješnu tradiciju i vidne rezultate. Susreti o Petrovu i Lučinu danu prilika su da na to sa zadovoljstvom podsjetimo, radosni što smo sa prijateljima koji nesebično rade za opšte dobro. Smatramo da naši sunarodnici u Republici Hrvatskoj pokazuju svojim primjerom kako se poštuje, razumije i voli domovina a šta im treba iz otadžbine da bi ostvarili ljudsku cjelovitost. Zato su njihova vrata otvorena svim dobrim namjerama.

U ime široko otvorenih vrata razumijevanja među ljudima i narodima, kulturama i pregaocima, srdačno vas pozdravljam.»

TELEGRAMI

Predsjednik Republike u povodu obilježavanja Lučindana upućuje srdačnu čestitku i pozdrav svim sudionicima ove manifestacije, posebice gostima iz grada Tivta. Predsjednik Republike izražava uvjerenje da će i ovogodišnji „Lucindanski susreti“ na najbolji način predstaviti crnogorsku kulturu Gradu Zagrebu, pridonijeti učvršćenju kulturnih veza crnogorske zajednice u našem glavnom gradu s matičnim kulturnim ustanovama Crne Gore te dati poticaj daljem unaprjeđenju kulturne poveznosti između Hrvatske i Crne Gore.

Iz Ureda Predsjednika Republike Hrvatske

Bila bi mi osobita čast i zadovoljstvo da Vam s; mogu pridruiti u proslavi tako značajnog blagdana cmogorskog naroda, Lucindana, no nažalost zbog ranije preuzetih službenih obaveza, nisam u mogućnosti odazvati se Vašem srdačnom pozivu.

U želji da svečanost proslave protekne u radosnom raspoloženju, Vama i cmogorskom narodu upućujem najiskrenije čestitke povodom obilježavanja Lučindana, kao i izraze potpore za uspješno ostvarivanje svih planiranih projekata i suradnje crnogorskog i hrvatskog naroda.

*Predsjednik Hrvatskoga sabora
Josip Leko*

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske g. Aleksandar Tolnauer:

MANJINSKA POLITIKA REPUBLIKE HRVATSKE

MOŽE BITI PRIMJER U EUROPI

«Čini mi izuzetnu čast da vas mogu pozdraviti u ime Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske kao i u svoje osobno ime, prigodom obilježavanja 14. kulturne manifestacije Lučindanski susreti. Uvijek me raduje okupljanje kao i ovo danas, čiji povod ima posebno značenje za Crnogorce. Danas se ovdje ponovo promovira crnogorska tradicija, njene vrijednosti ali i njena budućnost.

Danas odavde šaljemo poruku, a i svjedočimo temeljnim vrijednostima te izuzetnom napretku i vidnom iskoraku u ostvarivanju manjinskih prava u Republici Hrvatskoj kao i učešću nacionalnih manjina u javnom, kulturnom i političkom životu Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska je završetkom predpristupnih pregovora te skorim ulaskom u Europsku Uniju, kao njena 28 članica, posebnu važnost usmjerila politici regionalne suradnje u čije je prioritete spadala uvijek zaštita nacionalnih manjina.

Ova suradnja bila je od izuzetne važnosti između Republike Hrvatske i Crne Gore, bez obzira na postotak crnogorske i hrvatske nacionalne manjine, i to upravo u smislu izuzetnog značaja uspostavljanja povjerenja, kao i na pitanja zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina, koje danas određuju mjesto svake zemlje u međunarodnoj zajednici.

Odnosi među ljudima, grade se dugo i strpljivo i kad oni budu jednom narušeni, veoma se teško obnavljaju.

To iskustvo nosimo zajedno s ovih prostora, ali smo u Republici Hrvatskoj, uspješno očuvati ono što je najvažnije, a to je svijest o multinacionalnom, multikulturalnom i multikonfesionalnom društvu, jer smo prepoznali važnost i prednost društva različitosti koje smo strpljivo gradili, svjesni da je to jedini pravi put za budućnost koju smo strpljivo zajedno gradili.

Bez obzira na današnja recesiona kretanja, i teška gospodarska vremena, u kojima se vrlo lako upada u stupicu, iz koje se lako rasplamsavaju sukobi i netrpeljivosti utemeljeni na nerazumijevanju i nepovjerenju, Republika Hrvatska kao i njene manjinske institucije, udruge i ustanove uspjeli su i u tim i takvim okolnostima učiniti vidni iskorak i napredak u ostvarivanju manjinskih prava, te integraciji u hrvatsko društvo, sa svojim punim identitetom, što i čini ovo društvo društvom bogatstva različitosti, te ga afirmiraju vrijednostima koje dovode do željenog cilja, a to je da svi ostvarimo pravo na siguran i miran život, kao i pravo na svoj izbor.

Upravo opredjeljenje za tu i takvu politiku poštivanja manjinskih i ljudskih prava, vladavine prava i demokracije stvorilo je siguran dom za sve građane Republike Hrvatske. U to su se mogli uvjeriti i oni koji su još do nedavno imali neku drugu viziju o budućnosti, kao i oni, koji su preispitivali koncept multikulturalizma i predviđali mu propast, kojima danas sa ponosom možemo istaknuti da manjinska politika Republike Hrvatske, može biti primjer u Europi.

Da je tome tako upravo svjedoči crnogorska nacionalna manjina koja se na najbolji mogući način uključila u oživotvorenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, putem ostvarivanja programa kulturne autonomije, kojima afirmira crnogorsku, ali ujedno i hrvatsku kulturu i tradiciju, istovremeno integrirana u hrvatsko društvo ostvaruje svoj crnogorski identitet.

Posebno zadovoljstvo čini mi da ovu manifestaciju održavamo u trenutku kada je i Crna Gora dobila mogućnost otvaranja pregovora o pristupanju Europskoj Uniji. Siguran sam da sa entuzijazmom, voljom, energijom i kapacitetima koje ona posjeduje, te izuzetnim napretkom u definiranju i oživotvorenju manjinskih prava, kao i učešću manjina u javnom i političkom životu otvara sebi sigurnu europsku perspektivu.

Poštovane dame i gospodo, živimo u svijetu i vremenima punim izazova, prepreka i prijetnji, ali baš u tim i takvim vremenima od posebnog i velikog značenja je održati svoj identitet, i to ne samo zbog nas, nego upravo zbog tog i takvog svijeta u kojem će jedino afirmacija bogatstva različitosti, tolerancija, razumijevanje biti one vrijednosti koje ga mogu učiniti sigurnijim i boljim.

Kao što sam već u par navrata istaknuo, mislim da na tom putu treba koristiti iskustva i znanja Crnogoraca u Republici Hrvatskoj jer bez obzira na njihovu brojnost veliki dio njih spada u red istaknutih i priznatih intelektualaca afirmiranih u društvenom životu Republike Hrvatske, čime su oni osim osobne afirmacije afirmirali i svoju matičnu državu Crnu Goru, a i Republiku Hrvatsku.

Na kraju čestitam vam Lučindan sa nadom da ćemo u periodu koji je pred nama zajedničkim snagama i dalje raditi na unapređenju i razvijanju odnosa između Crne gore i Hrvatske za dobrobit svih njenih građana.»

UMJETNIČKI PROGRAM

Umjetnički dio programa ovogodišnjih Lučindanskih susreta sastojao se prvo od *Dobrodošlice* koju su prisutnima – odmah nakon pozdravne riječi predsjednika NZCH dr. sc. Radomira Pavićevića – u ime domaćina poželjeli članovi Zbora „Montenegro“, pripadnici Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, s voditeljem Ismetom Kurtovićem, uz instrumentalnu pratnju Edina Džaferagića i Danijela Domazeta. Zbor „Montenegro“ – koji je sve brojniji i koji je već zabilježio i zapažena gostovanja u inozemstvu (Kranj, Český Krumlov), a priprema se za još jedno Crnogorsko veče u Hrvatskoj (u Puli) – izveo je ovoga puta tri kompozicije: *Serbus Zagreb*, *Još ne sviće rujna zora* i *Oj vesela veselice*, zaslužno dobivši dugotrajne aplauze cijele dvorane, ne samo zbog nekima ipak malog iznenađenja u repertoaru, već i zbog njegove izvedbe, jer se sigurno nijesu imali „sramit kaj“!

A kad je umjetničkim programom trebalo da nam se predstavi Tivat, grad-gost najprije je predstavila gošća iznenađenja – poetesa Maja Perfiljeva, umjetnica koja je rođena u Tivtu i koja je najranije djetinjstvo provela u Bokotorskom zalivu. Neodoljivi šarm s kojim je duhom uvijek mlada pjesnikinja nastupila na bini Studentskog centra osvojio je sve prisutne, koji bi toplim aplauzima propratili i saopštavanje nekih životnih mudrosti i javnu «ispriku» što još nije izravno posvetila neku svoju pjesmu rodnom gradu, pravdajući se pjesničkim mukama da se za riječ Tivat nađe prava rima.

Na tim se aplauzima draga i uvažena gošća odužila na nezaboravan način: kazivala je naizust tri svoje mnogima dobro znane pjesme: *Bokeljsku noć*, *Uspavanku* i *Sanjam ...*

I dok su se na velikom ekranu poviše bine u Kino dvorani Studentskog centra neprekidno smjenjivali kadrovi filmskog zapisa o ovogodišnjem gradu-gostu, govornicom je „ovladao“ gospodin Mašo Čekić, urednik redakcije u Radio Tivtu, koji je kao istinski poslanik „javnog servisa“ bio izvanredni moderator potpurija u kojem su se smjenivale njegove jezgrovite informacije o privrednim, turističkim, kulturnim i inim značajkama grada-gosta sa visprenim najavama i ponesenim kazivanjem o svim učesnicima kulturno-umjetničkog programa kojim se Zagrebu predstavio Tivat. A učesnici su bili Folklorni ansambl „Boka“, Vokalno-instrumentalna grupa „Bellecca“ (oktet profesora Muzičke škole iz Tivta) i pjevačica Edita Slaby-Brkan. O raznolikosti njihovog programa svjedoče fotografije na idućim stranicama, a o izvanrednim utiscima koje su ostavili svjedočili su snažni i dugotrajni aplauzi kojima bi svaka tačka

Gosti iz Tivta nijesu nam došli praznijeh ruku

bila praćena, ali i svi komentari koji su se mogli čuti malo kasnije na domjenku koji će biti posebno zapamćen po poslasticama koje su pripremile Tivćanke čuvajući tradicije bokeljske kužine. A na ovim, već tradicionalno uspješno organizovanim susretima, sačuvana je još jedna tradicija: dok su kršni momci Folklornog ansambla „Boka“ jedan drugom „nadodavali ruke“ čineći piramidu, gospodin Čedo Đukanović (predsjednik CKPSD „Morača“, Kranj) razvio je crnogorsku zastavu, a dvorana Studentskog centra odzvanjala je frenetičnim aplauzima ...

G O S T I I Z T I V T A

U IGR I PJESMI

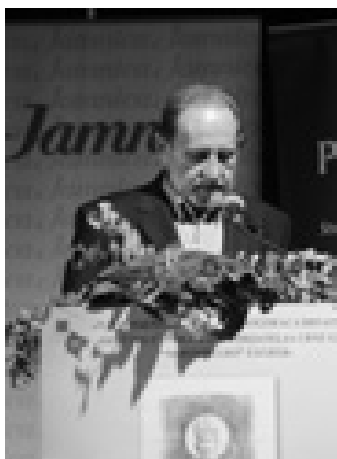

Poslije zavšetka programa, prisutnima se u ime organizatora programa, obratio i:

Predsjednik Društva „Montenegro“ Zagreb g. Dušan Mišković:

DOĐITE NAM I NA LUČINDANSKE SUSRETE 2013.

«Dame i gospodo, dragi prijatelji,

Dozvolite mi da vas u ime organizatora i domaćina Lučindanskih susreta, Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, pozdravim i zahvalim na odazivu.

Posebno zahvaljujem našim dragim gostima iz Tivta.

Sve ovo Društvo ne bi moglo organizirati bez potpore Savjeta za nacionalne manjine i brojnih sponzora.

Ovu manifestaciju su pripomogli: **AD PLANTAŽE** iz Podgorice, **Pivara TREBJESA AD** iz Nikšića, **Koncern AGROKOR** iz Zagreba sa sa članicama: **JAMNICA d.d.**, **PIK VRBOVEC d.d.** i **LEDO d.d.** te **TEHNO-RON d.o.o.** iz Zagreba.

Zahvaljujem i Upravi Studentskog centra u Zagrebu na čelu s ravnateljem Nikom Vidovićem što su omogućili da i ove godine Lučindanske susrete organizujemo u Studentskom centru.

Posebno hvala našem pokrovitelju gradonačelniku grada Zagreba gospodinu Milanu Bandiću sa suradnicima.

Dame i gospodo, dragi prijatelji,

Ukoliko vam se dopao današnji program te budete zadovoljni onim što smo pripremili u holu Kina Studentskog centra, dođite nam i na Lučindanske susrete 2013. godine.

Hvala i živjeli!»

TRADICIONALNO LUČINDANSKO DRUŽENJE

Domjenak je bio ...

Domjenak u holu Kino dvorane Studentskog centra u Zagrebu

Organizacija žena Tivta predstavila je stare poslastice bokeljske kužine

Nastavljajući tradiciju da Dani crnogorske kulture u drugom dijelu godine započinju izložbom umjetnika iz Crne Gore, organizator manifestacije, Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske i Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, u suradnji s Galerijom „Zvonimir“, a uz pomoć Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, nakon Mihaila Jovičevića, Ele Božović, Natalije Đuranović, Nikole Simanića, Miodraga Šćepanovića, Gorana Četkovića, trideset i tri autora po izboru ULUCG, Selme Dečević i Nikice Raičevića, javnosti Hrvatske predstavljaju akademskog slikara Aldemara Ibrahimovića.

U galeriji ZVONIMIR u Zagrebu otvorena

IZLOŽBA IZNENAĐENJA

U organizaciji Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb u suradnji s galerijom "Zvonimir" a uz pomoć Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i Savjeta za nacionalne manjine RH u Zagrebu je 11. 9. 2012. otvorena izložba slika akademskog slikara Aldemara Ibrahimovića.

Svečanosti otvaranja prisustvovali su brojni gosti i uzvanici među kojima i ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj Nj.E. Igor Građević.

U ime galerije prisutne je pozdravio kustos Zoran Batušić koji je i otvorio izložbu, a u ime organizatora prigodne riječi uputio je predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević, i direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina dr. sc. Derviš Selhanović. Izaslanik gradonačelnika Grada Zagreba Željko Zaninović, pozdravio je prisutne kao i autor izložbe Aldemar Ibrahimović.

Slike Aldemara Ibrahimovića su svojevrsno iznenađenje za kulturnu javnost Zagreba što je posebno istakla i povjesničarka umjetnosti Iva Körbler u svom osvrtu na izložene radove.

Danilo Ivezić

ALDEMAR IBRAHIMOVIĆ završio je Akademiju likovnih umjetnosti u Sarajevu 1986. godine. Član je ULUCG od 1987. godine. Samostalno je izlagao 27 puta u zemlji i inostranstvu.

Najznačajnije samostalne izložbe:

- 1993. Podgorica, Galerija „Centar“
- 1999. Podgorica, Galerija „Most“
- 2005. Novi Sad, Kulturni centar
- 2005. Bar, Galerija „Velimir Leković“
- 2005. Pariz, Cité international des arts
- 2007. Podgorica, Galerija „Centar“
- 2009. Kotor, Kult. centar „Nikola Đurović“
- 2011. Dol de Bretagne, Francuska
- 2012. Luxemburg – Kirchberg

Značajnije kolektivne izložbe:

- 1995. Pariz, Galerija jugoslovenskog kulturnog centra
- 2000. Beč, Grac, Klagenfurt – Recentno crnogorsko slikarstvo (15 autora)
- 2002. Novi Sad, Treći bijenale jugoslovenskog pejzaža
- 2005. Pariz, Galerija kulturnog centra SCG, Crnogorski umjetnici „Biljezi decenije“
- 2008. Zagreb, Galerija „Karas“, „Pogled na suvremenu crnogorsku umjetnost“
- 2009. Beč, St. George, Innsbruck, Bregenc, Grac – 15 autora iz Crne Gore (u odabiru Mag. Dr. Waltera Horna iz Austrije)
- 2010. Nica – Francuska, Prvi međunarodni festival umjetnosti „Slavijanski art festival“ (predstavnik Crne Gore po pozivu organizatora izložbe)

Značajnije nagrade:

- 1996. Prva nagrada, Prolječni likovni salon, Novi Pazar
- 1998. Nagrada „Milunović, Stijović, Lubarda“, Podgorica
- 2000. Nagrada „30. Septembar“, Opštinska nagrada Rožaje

Njegovi radovi definisani su arhitektonskom konstrukcijom prostora i razlaganjem jednog ili više slikarskih događaja u odvojene fragmente i epizode koje na okupu drže unutrašnja energetska stanja i vizuelna harmoničnost. On polazi od analitičkog pristupa stvarnosti ka likovnom sintetizmu, što je iniciralo da pojedini oblici sublimiraju samorječnosti apstraktnih sadržaja.

Ljiljana Zeković

... ikonografija Ibrahimovićeve slika su uobičajene vizure crnogorskog sjevera bez uobičajene percepcije. Slika je kompilacija pejzažnih vrijednosti, onoga što je za umjetnika najvrednije, ili najuzbudljivije, i na određeni način, jasno isticanje podnebesnih podataka. „... Sve je svedeno na čistu likovnost i sve postaje metafora života i postajanja“, kako je Zuvdija Hodžić vidio ove specifične ambleme.

Mladen Lompar

Crna Gora, taj neobičan, čudesan, raznovrstan i maštovit prostor svojom inspirativnošću permanentno nas likovno veseli i iznenađuje. Takvu radost osjećamo kada smo u prilici da doživimo i spoznamo novu, svježju, čednu i, prije svega nadahnutu i kreativnu likovnu vrijednost, kakva nam se iskazuje u djelu i na slikama Aldemara Ibrahimovića.

Milan Coko Marović

Putujući po mnogim zemljama i upoznavajući se na izvoru i sa modernom i sa starom umetnošću drugih, Ibrahimović ne podliježe ni jednom uticaju a to je velika vrlina u vremenu kad „ličiti“ na nakog bezmalo znači više nego biti originalan. Aldemar se zadržava na svojim izvorišnim inspiracijama, dopunjujući ih mediteranskom svetlošću koja ga opčinjava i koju je prihvatio na putovanjima, i ako direktno ne dopire do njegovog zavičaja.

Olga Perović

(iz kataloga izložbe)

AUTORSKA POETIKA

U zagrebačkoj Galeriji Zvonimir otvorena je izložba slika poznatog crnogorskog umjetnika Aldemara Ibrahimovića, koji se predstavio djelima nastalima u rasponu od 2008. do 2012. godine. Njegovo je slikarstvo kritika do sada karakterizirala kao slikarstvo lirskog pejzaža iznimno koloristički aktiviranog, u kojemu se umjetnik stalno vraća motivima crnogorskog pejzaža, ali i motivu tzv. urbanog pejzaža s posebnim ikonografskim obilježjima. Na tradiciji tzv. kolorističkog/poetskog realizma i kolorističkog intimizma, Aldemar Ibrahimović uspostavlja složene stilsko-poetičke veze i s modernim francuskim figurativnim slikarstvom prve četvrtine 20. stoljeća, ali i ikonografijom grada koja se po prvi puta javlja kao dominantan motiv u njemačkom slikarstvu Nove stvarnosti (Neue Sachlichkeit) s kraja dvadesetih godina prošlog stoljeća. Ibrahimović također zatvara puni krug s tradicijom našeg modernog kolorističkog realizma: motivi ranjenog i u životu zaustavljenog grada javljaju se 1950. godine u ciklusu Ede Murtića iz Zadra, u kojemu je potresno prikazan diskontinuitet urbanog prostora i vremena ratom opustošenog i razrušenog grada, dok s druge strane Edu Murtića i Ibrahimovića u prenošenju kolorističkih kodova kroz vrijeme spaja još jedno veliko ime modernog pejzažnog kolorizma: Petar Dobrović! Murtić je pohađao Majstorsku radionicu kod Dobrovića u Beogradu 1940-41. godine, dok ga Ibrahimović koloristički nasljeđuje iz „druge ruke“, ali u tim pejzažima postoji ista koloristička vatra koja ukazuje na mediteranske, južne, morske koordinate i ishodišta.

Taj ponekad ranjeni, traumatizirani i fragmentirani urbani pejzaž kod Ibrahimovića ukazuje na dublje i dugotrajnije psiho-emotivne lomove cijelog ovog našeg šireg prostora; od nužnosti odlaska iz zavičaja u daleki svijet iz egzistencijalnih

razloga, ratom opustošene regije, kao i svake druge vrste diskontinuiteta u bilježenju i čuvanju povijesti cijele regije.

Ibrahimović sliku gradi u mnogo planova, rezanih i sastavljenih poput kazališnih kulisa koji podsjećaju na ponovno uspostavljanje sjećanja nakon nekog velikog šoka i stresa u kojemu je kontinuitet osobne, kulturološke i povijesne memorije bio prekinut, s ljudima koji više sliče na lutke, marionete, sjene i duhove, kao da nemaju nikakve moći djelovati na svoju sadašnjost i budućnost. Pa iako s njegovih slika često struji sumoran osjećaj izgubljenosti ili zaustavljanja u vremenu i prostoru, Ibrahimovićev je urbani pejzaž istovremeno duboko sjetan, melankoličan i bez trunke depresivnih tonova. U novijim se slikama sve više javljaju jaki žuti tonovi i duboke ljubičaste, plave i zelene nijanse koje signaliziraju svojevrsno metaforičko liječenje bojom, uz sve veći zaokret prema oblikovanju planova i fragmenata na slici u tradiciji lirske apstrakcije.

Bez sumnje duboko kontemplativan i emotivan slikar, Aldemar Ibrahimović, stvorio je iznimno samosvojnu slikarsku dionicu, koja je prerasla sve navedene modernističke stilske utjecaje i postala prepoznatljivom i originalnom autorskom poetikom.

Iva Körbler

„Crnogorski glasnik“ izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Pozivamo Crnogorke, Crnogorce i sve prijatelje da svojim sugestijama, prijedlozima i priložima pomognu redakciji „Glasnika“ na poboljšanju i daljnjem izlaženju lista. Tekstovi nijesu lektorisani te se izvinjavamo autorima i čitaocima.

Koncert u Galerijskoj dvorani Muzeja Mimara

KLA VIRSKI DUO MURATAGIĆ U ZAGREBU

U dojmljivom ambijentu velike galerijske dvorane Muzeja Mimara u Zagrebu ljubitelji klavirskih kompozicija bili su u prilici da 18. oktobra uživaju u vrhunskom koncertu Ane i Ide Muratagić – klavirskog dua iz Crne Gore, čije su gostovanje organizovali Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb i Centar za očuvanje kulture i tradicije nacionalnih manjina Crne Gore (CEKUM), a u okviru već tradicionalne manifestacije „*Dani crnogorske kulture*“ i uz financijsku pomoć Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Prije početka koncerta, dok su posjetioci, uzvanici i dragi gosti – a među njima su bile i prvi sekretar Ambasade Crne Gore u Republici Hrvatskoj gospođa Ana Zeković i poetesa Maja Perfiljeva – lagano zauzimali svoja mjesta, za prisutnu ekipu Hrvatske radiotelevizije prigodne su izjave davali predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr. sc. Radomir Pavićević i direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore dr. sc. Derviš Selhanović, ističući značaj ovakvih događanja za približavanje multikulturalnih vrijednosti dviju država.

Kako je primljeno koncertiranje mladih pijanistica – koje su se zagrebačkoj publici predstavile repertoarom od baroka do savremene muzike – najbolje govore snažni i dugotrajni aplauzi posjetilaca poslije svake njihove stanke te na kraju koncerta. A među u velikoj galerijskoj dvorani možda ne odveć brojnim slušaocima cjelovečernjeg koncerta, brojni su sigurno bili oni kojima i danas, poslije više od godinu dana, u sjećanju trepere i zvuci melodije „*Milica, jedna u majke*“ u nezaboravnoj izvedbi dua Muratagić na poetsko-muzičkoj večeri „*Crna Gora moja kuća*“ u zagrebačkom kazalištu Vidra.

PROGRAM KONCERTA

G. Fauré

Dolly svita (op. 56 za 4 ruke)

1. Berceuse
2. Mi-a-ou
3. Le jardin de Dolly
4. Kitty valse
5. Tendresse
6. Le pas espagnol

K. Slavicky

Svita za 4 ruke

1. Ballad
2. Games
3. A sad lullaby
4. Brigands' dance

Francesco di Fiore

Manhattan Suite

1. 7am, Fifth Avenue
2. Loking Down From The Top Floor
3. 5pm, Times Square

A. Piazzola

Histoire du tango

1. Bordel 1900
2. Café 1930
3. Nightclub 1960

GLASOVIRSKI „RUKOPLET“

U MUZEJU MIMARA

Ako vjerujete da je svrha umjetnosti zapravo plima asocijacija, a imali ste privilegiju da sjedite u prvim redovima (digitalno prosvježene generacije svoju bi udaljenost rado nadomjestile video beamom na kom bi se umjesto neke random vizualizacije gledali pokreti izvođača!), onda ste se neosjetno, na krilima glazbe, prepustili čudesnim rukama dviju pijanistica, rukama koje su – prije no što će svojim prepletom započeti „never ending dream“ – zastale na čas u zraku kao pred početak Velikog suđenja, a onda su počele da se prikradaju, zastajkuju, propinju, ponekad munjevito nestaju u potrazi za novom notnom stranicom, potom da se sačekuju i u kadenci nastavljaju ples po crno-bijelim dirkama, sve bježeći od početka i zrcaleći se u okomitoj ulaštenoj plohi glasovira ...

Kad je sve utihnulo, kad ste kroz rotaciona vrata kao kroz neku Kapiju sudbine napuštali Mimaruru i, zakoračivši u neobično spokojnu noć, ugledali obrise nedalekog Novinarskog doma, možda ste se sjetili i u tom domu 2005. godine izgovorenih nadahnutih i vizionarskih riječi don Branka Sbutege da je „obalna linija Europe bila uvijek mjesto na kojem se europska civilizacija branila“ i da „dobrosusjedski odnosi Hrvatske i Crne Gore ... mogu prevazići sve traume povijesti“. A te večeri se evropska kultura njegove Crne Gore „branila“ i „obranila“ muzikom!

Z.D.

ANA i IDA MURATAGIĆ rođene su 1987. godine u Podgorici. Niže i srednje muzičko obrazovanje stekle su u Muzičkoj školi „Vasa Pavić“ u Podgorici, u klasi profesorice Diane Damjanović. 2006. godine upisuju Muzičku akademiju na Cetinju u klasama profesorice Svetlane Bogino, profesora Vladimira Ogarkova i docenta Bojana Martinovića. 2009. god. upisuju specijalističke studije komorne muzike u klasi profesora Čedomira Nikolića i docenta Nataše Popović.

Trenutno su studenti magistarskih studija na Muzičkoj akademiji na Cetinju. Angažirane su kao profesorice klavira i komorne muzike u Muzičkoj školi „Vasa Pavić“ u Podgorici.

Klavirski duo Muratagić je osnovan 1998. godine. Tokom školovanja učestvovala su na brojnim takmičenjima u zemlji i okruženju, kako solo tako i u duu.

Od mnogobrojnih nagrada sa takmičenja klavirskih dua, izdvajaju se:

Zlatna lira – 35. Muzički festival mladih Crne Gore, Kotor, 2008.

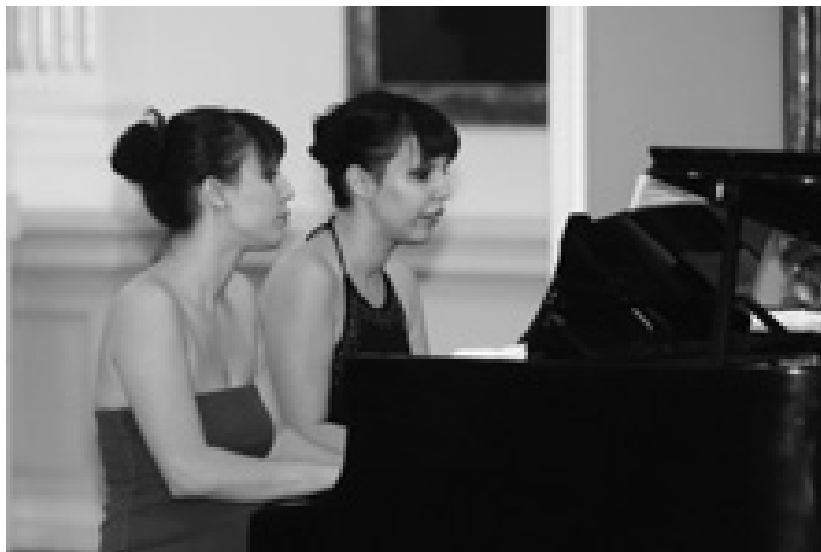
Srebrna lira – Međunarodno takmičenje „Davorin Jenko“, Beograd, 2009.

Specijalna nagrada – 11. Međunarodno takmičenje mladih pijanista, Niš, 2010.

Specijalna nagrada – 39. Muzički festival mladih Crne Gore, Kolašin, 2012.

Ljeta 2011. i 2012. godine su učestvovala na prestižnom internacionalnom muzičkom festivalu **Nei suoni dei luoghi** u Italiji.

Njihov repertoar je sveobuhvatan, od baroka do savremene muzike.

DANI IGRANOG CRNOGORSKOG FILMA U ZAGREBU

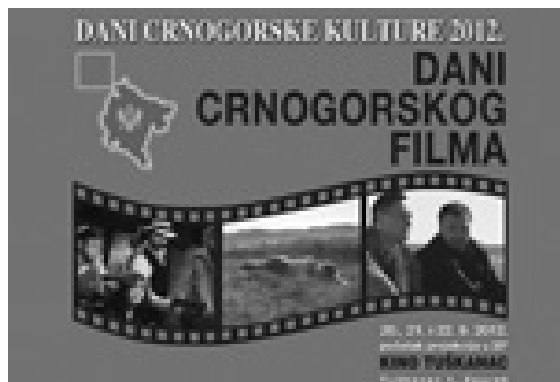
Branko Baletić

Nemanja Bečanović

Željko Šošić

Najava manifestacije

Već tradicionalna manifestacija „*Dani crnogorskog filma*“ – koju su u okviru „*Dana crnogorske kulture 2012.*“ organizovali Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske i Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, a uz pomoć Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Crnogorske kinoteke – otpočela je trodnevnim projekcijama u zagrebačkom Kinu Tuškanac (20., 21. i 22. septembra), a potom bi trebalo da se nastavi pred publikom u Puli, Rijeci, Umagu, Osijeku, Zadru i Splitu.

Kako je prije godinu dana i bilo najavljeno, ovog puta su gledaoci u Hrvatskoj bili u prilici da na nekomercijalnim predstavama pogledaju tri filma iz najnovije crnogorske produkcije: *Lokalni vampir* Branka Baletića, *Posljednje poglavlje* Nemanje Bečanovića i *Mali ljubavni bog* Željka Šošića. Sva tri filma su na prošlogodišnjem jubilarnom 25. Filmskom festivalu Herceg Novi – Montenegro film festival (FFHN - MFF) dobila zapažena priznanja: reditelju Branku Baletiću dodjeljena je specijalna nagrada žirija jer je „filmom objedinio autentični autorski proserde i komunikativnost bioskopskog filma“; novu festivalsku nagradu Fondacije Živko Nikolić dobio je – kao predstavnik „novog doba crnogorske kinematografije“ – Željko Šošić za osoben pristup filmskom izrazu, a za doprinos razvoju kinematografije u Crnoj Gori nagrađen je specijalnim priznanjem i Nemanja Bečanović.

PETI BROJ „LJETOPISA CRNOGORSKOG“

LJETOPIS CRNOGORSKI

Zagreb, br. 5, god. 2010/11.

Sadržaj

Uvodnik

Bilance i perspektive – Dragutin Lalović

Događaji, ljudi, knjige

Događaj godine: u znaku naših jubileja

Dvadeset godina društva „Montenegro“ – Dušan Mišković

Dvije decenije prisustva i djelovanja Nacionalne zajednice

Crnogoraca Hrvatske – Radomir Pavićević

Ogledi

Petar Popović, *Teorijski koncept „međunarodnog društva“ i Zapadni Balkan*

Dragutin Lalović, *Država i dvojni politički identitet pripadnika nacionalnih manjina*

Drago Roksandić, *Destrukcija Sarajeva 1992-1994. u historijskoj perspektivi*

Damir Grubiša, *Politička simbolika spaljivanja zastave Europske Unije*

Knjige

Dag Strpić, *Karl Marx i politička ekonomija Moderne* – Zorka Zović-Svoboda

Vlado Vujović, *Klos* – Dragutin Lalović

Sava Bogdanović i Ivan Cifrić, *Crnogorci u Hrvatskoj* – Danilo Ivezić

Dimitrije Popović, *Smrt Danila Kiša* – Vlatko Simunović

Zuvdija Hodžić (ur.), *Prozor ostavi otvoren / Dritaren Lëre Hapur* – Ćazim Muja

Kulturni izlog Crne Gore

Književnost

Pregled značajnijih zbivanja u crnogorskoj književnosti 2010. i 2011. godine – Dragan Radulović

Nebojša Nikčević, *Tišina* (pjesme)

Ljubeta Labović, *Pjesme*

Andrej Nikolaidis, *Odlaganje*

Svetozar Savić, *Ljetopis jednog badanja*

Iz kulturnog života

Pregled kulturnih događaja 2010. i 2011. godine – Rosanda Mučalica

Novi broj „*Ljetopisa crnogorskog*“, časopisa koji obilježava deset godina pisanja o intelektualnim postignućima Crnogoraca Hrvatske, počinje – analitičkim kao i u dosadašnjim brojevima – uvodnikom „*Bilance i perspektive*“, u kom urednik „*Ljetopisa*“ i njegov pokretač prof. dr. sc. Dragutin Lalović upućuje ne samo opštu nego i ličnu poruku. Sagledavajući dvodecenijsko postojanje i djelovanje Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, on navještava i da je vrijeme da uređivanje „*Ljetopisa*“ prepusti dostojnom nasljedniku.

Smještajući najprije djelovanje Zajednice u povijesne okvire dva stoljeća – čijoj su bolnoj smjeni svjedočili i pripadnici naše nacionalne manjine – profesor Lalović prepušta da o protekla dva desetljeća svjedoče najmjerodavniji među nama: predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević i predsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb gospodin Dušan Mišković, uvršćujući u rubriku „*Događaj godine: u znaku naših jubileja*“ njihove riječi izgovorene na obilježavanju jubilejâ u Češkom domu u Zagrebu 2010., odnosno 2011. godine.

Navodeći bilance pređenog puta naše Zajednice i ocrtavajući perspektive njenog budućeg djelovanja, profesor Lalović u prvom dijelu uvodnika zaključuje da su „stvorene pretpostavke ne samo za uključivanje mlađe generacije nego i za njihovo preuzimanje koncipiranja i provedbe strategijskih ciljeva našeg okupljanja“ i kaže: „Potrebni su dakle crnogorski Europljani, ljudi školovani na europskim sveučilištima, sposobni suvre-

meni crnogorski identitet graditi ne na ,slavnoj prošlosti' legendarnih pređa, nego na participacijskoj demokratskoj kulturi i politici ljudskih prava.“ A jedan od njih – uz u prethodnom broju „Ljetopisa“ svojim vrhunskim ogledima predstavljenih Steva Đuraškovića i Tina Gazivode – svakako je i mladi politolog dr. sc. Petar Popović, koji trenutno radi na crnogorskom Univerzitetu Donja Gorica (Humanističke studije) i čija je nedavno objavljena knjiga „Prijepori u teorijama međunarodnih odnosa“ dobila izuzetne pohvale na predstavljanju u Muzeju Mimara 3. oktobra ove godine.

U stalnoj rubrici „Ogledi“ može se pročitati i jedna studija mladog znanstvenika Petra Popovića; potom u toj rubrici slijedi članak profesora Lalovića koji se bavi kontroverzama oko tzv. dvostrukoga prava glasa za nacionalne manjine; zatim istaknuti povjesničar Drago Roksandić daje doprinos razumijevanju urbidne patologije, a ogled sveučilišnog profesora Damira Grubiše pokazuje značaj izučavanja političke simbolike.

Stalna rubrika „Knjige“ sadrži recenzije i prikaze pet knjiga iz plodne izdavačke produkcije Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske (u suizdavaštvu s uglednim izdavačima V.B.Z. d.o.o., Disput d.o.o. i Skaner studio d.o.o. te s Centrom za iseljenike Crne Gore i Vijećem crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba).

I ovaj broj završava se stalnom tematskom cjelinom „Kulturni izlog Crne Gore“, u kojoj crnogorski književnik Dragan Radulović i urednica *POBJEDE* za kulturu Rosanda Mučalica daju pregled zbivanja u književnosti i kulturnom životu Crne Gore u prethodne dvije godine.

ONI SU NAŠE GORE LIST

DR. SC. PETAR POPOVIĆ rođen je 11.1.1982.g. u Zagrebu. U istom gradu je završio osnovnu školu i klasičnu gimnaziju. Na američkom Webster University u Beču upisuje 2000. studij Međunarodnih odnosa gdje diplomira 2004. i magistrira 2006. Doktorirao je 2011. na Ljubljanskom univerzitetu na temu „Jugoslavenska kriza u kontekstu II Hladnog rata (1980 - 90)“.

Odradio je 2004. praksu u Matici hrvatskoj i u zagrebačkoj izdavačkoj kući Exlibris, a 2005. u hrvatskoj ambasadi u Beču, u političkom sektoru. Od 2010. radi kao politički analitičar za konzultantsku firmu Studio Mel u Zagrebu. Držao je predavanja na brojnim konferencijama i seminarima u zemlji i inozemstvu. Objavljuje znanstvene i stručne članke, prikaze i recenzije iz područja međunarodnih odnosa za časopise *Politička misao*, *Europski glasnik*, *Gentlemen's Agreement*, *Međunarodne studije*, *Šipan Yearbook*, *Matica: časopis za društvena pitanja, nauku i kulturu* te redovno piše za internetski portal www.interpublic.hr.

U suradnji s prof. dr. Gregory Weeksom (šefom katedre Međunarodnih odnosa na Webster University, Beč) objavio je studiju „*Balkan na pragu 21. stoljeća - suočavanje s prošlošću*“ u knjizi „*Etika ekonomskog i političkog razvoja u Europi i šire*“ u izdanju američke izdavačke kuće Iura Edition 2007. godine. Objavio je knjigu „*Prijepori u teorijama međunarodnih odnosa*“ u izdanju Političke kulture, 2012. godine.

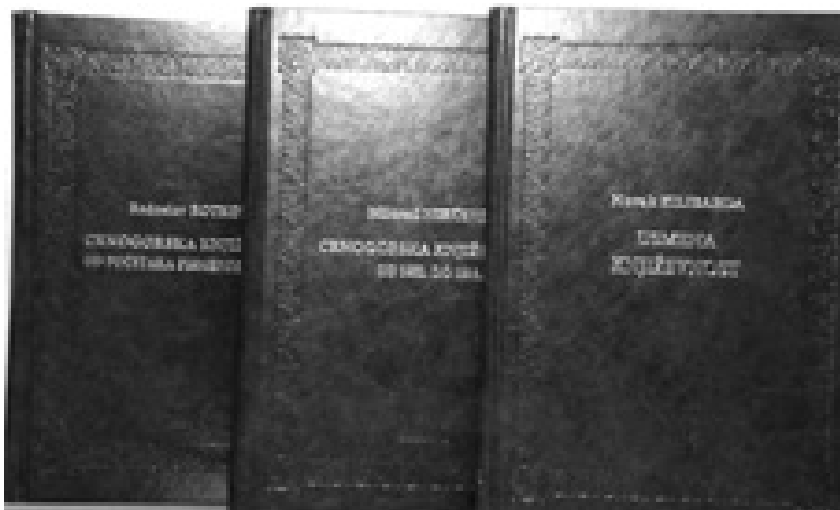
Od 2006. godine, redovni je član Royal Institute for International Affairs (Kraljevski institut za međunarodne odnose) u Londonu. Od 2007. član je International Association of genocide Scholars (Međunarodno udruženje istraživača genocida) (SAD) i Atlantskog vijeća Hrvatske u Zagrebu. Godine 2008. jedan je od osnivača udruge „*POLITEA – Udruga za promicanje političkih znanosti i novih medija*“ u Hrvatskoj.

Na Humanističkim studijima je angažovan od 2009.g. na predmetima: Međunarodni politički odnosi, Uvod u diplomaciju, Međunarodni odnosi od Hladnog rata do globalnog poretka i Teorije međunarodnih odnosa.

(www.udgedu.me)

U Nikšiću, Podgorici i Zagrebu predstavljeno trotomno izdanje

ISTORIJA CRNOGORSKE KNJIŽEVNOSTI

Prva tri toma kapitalnog izdanja „*Istorija crnogorske književnosti*“ – koje je na proljeće počeo objavljivati Institut za crnogorski jezik i književnost u okviru svoje edicije *Posebna izdanja* – predstavljena su u Nikšiću, Podgorici i Zagrebu. U Nikšiću je promocija organizovana 8. septembra u Centru za kulturu, a u Podgorici je to učinjeno 10. septembra u konferencijskoj sali Hotela „Podgorica“; predstav-

ljanje u Zagrebu, kojem je prisustvovao i ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj Nj.E. Igor Građević, upriličeno je 20. septembra u velikoj dvorani Matice hrvatske.

Mogle su se čuti ocjene da pojavljivanje ovakvog djela – kojim se jasno potvrđuje da crnogorska književnost postoji i kojim je crnogorska književna baština najzad dobila svoj opis – predstavlja istorijski trenutak u crnogorskoj nauci o književnosti, jer se njime Crna Gora svrstala u red onih zemalja koje su poslove opisivanja nacionalnih književnosti započinjale još sredinom XIX stoljeća i završavale u prošlom stoljeću.

Podsjećajući da je idejni začetnik cijelog poduhvata još 2005. godine bio akademik Vojislav Nikčević, dr Adnan Čirgić – Direktor Instituta za crnogorski jezik i književnost i jedan od urednika književno-istorijske monografije kakvu Crna Gora nije do danas imala o svojoj kulturi – kazao je:

– Dok su Srbi ili Hrvati imali poznata imena i njihove monografske opise sopstvenih nacionalnih književnosti, mi smo se morali pravdati da postojimo, a često možda ni sami nijesmo bili svjesni dubine i bogatstva naše književnosti.

U prvom od tri toma „*Istorije crnogorske književnosti*“ prof. dr Novak Kilibarda dao je pregled usmene književnosti; drugim tomom, čiji je autor akademik Radoslav Rotković, obuhvaćen je period od početaka pismenosti do sredine XIX vijeka, a u trećem tomu prof. dr Milorad Nikčević prati književni razvoj od 1852. do 1918. godine. Pri tom su, kada se radi o pisanoj književnosti, u obzir bili uzeti svi autori iz Crne Gore, bez obzira na to gdje su stvarali ili objavljivali svoja djela, kao i brojni „izvanjci“ koji su ostavili traga u književnosti Crne Gore. Kada je u pitanju crnogorska usmena književnost u nju su svrstani tekstovi zapisivani od onih kazivača koji su svojim maternjim jezikom progovarali na teritoriji današnje Crne Gore.

Na predstavljanjima je dr Adnan Čirgić najavio objavljivanje i četvrtog i petog toma „*Istorije crnogorske književnosti*“: četvrti tom bi obuhvatio period između dva svjetska rata, a peti tom bi prikazao crnogorsku književnost od Drugog svjetskog rata do današnjih dana.

„Klos“ Vlada Vujovića – hroniku o fašističkom koncentracionom logoru u Albaniji čije je prvo izdanje iz 1983. godine odavno iscrpljeno – krajem 2010. godine su, kao drugi naslov u Biblioteci „Svjedočanstva vremena“, zajedno objavili Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske i Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba uz suizdavaštvo Skaner studija d.o.o. Zagreb. Knjizi koja nije samo hronika već i književnost i koja bi trebalo da bude predstavljena u svim sredinama gdje djeluju udruge članice NZCH, promocija je najprije organizovana u Podgorici.

PREDSTAVLJENA KNJIGA „KLOS“ VLADA VUJOVIĆA

Literarna hronika „Klos“ autora Vladimira Vujovića predstavljena je 6. oktobra, u Multimedijalnoj sali KIC „Budo Tomović“. O knjizi, koja je objavljena kao izdanje Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba, govorili su dr sc. Radomir Pavićević, prof. dr Dragutin Lalović i književnik Dragan Radulović. Promociju je organizovao SUBNOR Crne Gore.

Čuveni antifašista Vladimir Vujović mnogo je godina posvetio istraživanju fašističkih proganjanja i učešću boraca iz Crne Gore, Hrvatske i Slovenije u italijanskom pokretu otpora. O negovom životu i intelektualnom angažmanu govorio je predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr sc. Radomir Pavićević.

– Vladove knjige otkrivaju nove vrijednosti o kojima mi malo znamo. Zajednički moramo raditi na tome da sakupimo što više materijala koji bi bili dostupni svima i na temelju kojih bi svi mi donosili eksplicitnije zaključke važne za budućnost naše djece – poručio je Radomir Pavićević.

Tumačeći „Klos“ književnik Dragan Radulović kazao je da se tu radi o „oživljenoj prozi“ koja je nastala na temelju istorijskih fakata i svjedočenja jednog od učesnika zbijanja koja djelo prati.

– Ovo je knjiga koju treba predlagati sa pažnjom ljudima i davati im je na čitanje. Riječ je o majstorskom pismu čovjeka koji književnost nije doživljavao kao svoju primarnu vokaciju. Vujović besprijekorno individualizira likove – kazao je Radulović.

Klos, seoce u zabitom dijelu zapadne Albanije, bio je jedan od najvećih konclogora na Balkanu. Uspostavile su ga italijanske okupacione vlasti za progonjene jugoslovenske ustanike, pretežno Crnogorce. Sve do objavljivanja knjige „Klos“ o njemu se malo znalo. Prof. dr Dragutin Lalović kazao je da je objavljivanje tog djela Vladimira Vujovića ispunjenje moralnog i intelektualnog duga prema tom „plemenitom pamtiši“.

– Nije slučajno da je upravo ova knjiga prvi zajednički izdavački projekat Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba, u odsad zajedničkoj biblioteci „Svjedočanstva vremena“. Više od bilo koje druge njegove knjige, neuporedivi „Klos“, napisan u punom naponu stvaralačke zrelosti i umjetničke snage uvjerava nas da možda ipak nije uzaludno gajiti nadu da u konačnici pravu istoriju ne pišu ni pobjednici ni vlastodršci, nego plemenite pamtiše, zatočnici našeg etičkog kodeksa i čuvari našeg jezičnog blaga – kazao je Lalović.

V.S.

(Izvor: Dnevni list POBJEDA, 7. oktobar 2012. godine)

DAN SVJETSKE KULTURNE BAŠTINE

U Zagrebu je 23. 9. 2012. godine obilježen „*Dan svjetske kulturne baštine*“ prigodnim programom kojim su se predstavile i nacionalne manjine.

Cijeli događaj zbio se u paviljonu Zagrebačkog velesajma, u okviru Sajma županija, u popodnevnom i večernjim satima na velikoj pozornici, dobro osmišljenim i organiziranim programom i vrhunskim izvođačima iz cijele regije. Nastupili su pjevački zborovi, folklorni ansambli, plesačke grupe i solisti, sa pomno razrađenim programom i posebno još jednom naglasiti izuzetnim izvođačima.

Na poziv organizatora, pjevački zbor „Montenegro“ Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, predstavio je crnogorsku folklornu baštinu izvedbom pjesme „*Tekla voda na valove*“ i pjesmom „*Oj Vrsuto*“ u zajedničkoj izvedbi sa zborom „Bulbuli“ KDBH „Preporod“ Zagreb, pod umjetničkim vodstvom Ismeta Kurtovića.

Nadamo se da će ovakva manifestacija postati tradicionalna i s vremenom dobiti na sadržajnosti i raznolikosti predstavljanja raznolikosti kulturnog bogatstva nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Milanka Bulatović

16. ETNO SMOTRA

U organizaciji Grada Rijeke, a u suradnji s Hrvatskom glazbenom unijom, u Rijeci je 22. i 23. rujna održana tradicionalna, 16. po redu Etno smotra koja je okupila 150 izvođača iz 12 riječkih udruga nacionalnih manjina i njihovih gostiju.

Program 16. Etno smotre najavile su suradnica za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Gradu Rijeci Verena Lelas Turak, suradnica u Odjelu za kulturu Grada Rijeke Višnja Višnjić-Karković i tajnica Hrvatske glazbene unije, Podružnica Rijeka Jadranka Čubrić.

Višnja Višnjić - Karković najavila je izložbu starih razglednica Nacionalne zajednice Crnogoraca u izložbenom salonu Zajednice Talijana.

U kulturi koja pokriva euroazijski prostor, ova Etno smotra koja se u Rijeci već tradicionalno održava, nedvojbeno je najstarija i najveća.

Dragutin Lakić

REGIONALNA ŠKOLA MANJINSKIH PRAVA

U nedjelju 16. rujna u Medulinu je s radom započela Regionalna škola manjinskih prava, koju treću godinu za redom organizira Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Ovogodišnja Regionalna škola manjinskih prava, koja je trajala do 22. rujna, odvijala se u suradnji sa Vijećem Europe, konkretnije njegovim Odjelom za ljudska prava i anti-diskriminaciju. Škola je samo jedan segment širega projekta Vijeća Europe, koji ima za cilj unaprijeđenje zaštite manjinskih prava u Jugoistočnoj Europi.

Otvorenju škole nazočio je Predsjednik Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Ivo Josipović, koji je održao i uvodno predavanje na temu „*Zaštita nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i regionalna suradnja*“.

Sedmodnevni rad 60 studenata i profesora fakulteta političkih znanosti iz Beograda, Banja Luke, Podgorice i Zagreba, Pravnog fakulteta iz Zagreba, Fakulteta društvenih znanosti iz Ljubljane, kao i mladih pripadnika manjinskih zajednica u Republici Hrvatskoj, rezultirao je preporukama koje će u formi zaključaka biti upućene političkim institucijama zaduženim za zaštitu nacionalnih manjina država sudionica. U završnoj deklaraciji naglašena je važnost daljnjeg unaprijeđenja regionalne suradnje, a posebice u području ljudskih prava i zaštite prava nacionalnih manjina. Uz uvažavanje znatnog napretka koji je postignut u prethodnom desetljeću i napora koji su uloženi kako bi se položaj nacionalnih manjina u državama Jugoistočne Europe poboljšao, sudionici smatraju da bi status nacionalnih manjina i kvaliteta njihovog života mogli biti na znatno višoj razini. Posebno je naglašena važnost utjecaja integracijskog procesa sa Europskom unijom na reguliranje položaja nacionalnih manjina u državama Jugoistočne Europe. Sudionicima Regionalne škole predstavljena su i pozitivna iskustva zaštite nacionalnih manjina u Istarskoj županiji.

Dr. sc. Ružica Jakešević
(Izvor: www.fpzg.unizg.hr)

POTPREDsjedNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE PRIMIO TROČLANU DELEGACIJU NZCH

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske za unutarnju, vanjsku i europsku politiku gospodin Neven Mimica primio je 23. oktobra tročlanu delegaciju Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske u kojoj su bili predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević i članovi Predsjedništva NZCH prof. dr. sc. Dragutin Lalović i g. Danilo Ivezić.

Jednosatni razgovor s g. Mimicom bila je prilika da se on objektivno upozna s osnovnim činjenicama o ustrojstvu, djelovanju i rezultatima Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, čijih deset udruženja u svojim sredinama ostvaruju solidan stupanj političke i društvene integracije članova NZCH kao građana demokratske Hrvatske.

U razgovoru je istaknuto da su normativni i financijski uvjeti za ostvarivanje kulturne autonomije crnogorske nacionalne manjine veoma povoljni, ali su dotaknute i ozbiljne dileme s kojima se svi u Hrvatskoj suočavaju u dosljednoj provedbi promanjinske politike. Plodna razmjena mišljenja, u punom međusobnom uvažavanju i suglasju, nadasve je bila ohrabrenje da NZCH još uspješnije i upornije nastavi djelovati na liniji njenih osvjedočenih programskih zasada i demokratskih pregnuća.

SJEDNICA PREDsjedNIŠTVA NACIONALNE ZAJEDNICE CRNOGORACA HRVATSKE

Treća sjednica Predsjedništva Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, koju je sazvao i vodio predsjednik dr. sc. Radomir Pavićević, održana je 15.9.2012. godine u prostorijama Crnogorskog doma u Zagrebu. U uvodnom izlaganju predsjednik NZCH Radomir Pavićević je uz obrazloženje prve točke dnevnog reda naglasio da je svrha sastanka analiza prethodno realiziranih programskih odrednica, kao i aktivnosti koje predstoje u narednom periodu kako bi program bio u cijelosti realiziran. Kako je svrha i smisao zajedničkog djelovanja i uzajamna pomoć nužno je i istaći i definirati eventualne probleme i poteškoće u pojedinim sredinama. Ono što se nameće kao obveza je i uključivanje tzv. „novih lica“ u rukovodstvima udruženja i same NZCH, koji će svakako svojim inovacijama i svježinom dati dodatni zamah radu i djelovanju.

Predsjedništvo NZCH je u raspravi upozorilo predstavnika udruge iz Zadra (unatoč činjenici da nijesu bili upoznati sa svim detaljima) na neprihvatljivost činjenice da su organizirali zajedničku programsku aktivnost s osobom koja svim silama nastoji okaljati ugled članica NZCH, a s krajnjim ciljem njenog razbijanja. Tim više jer je upravo ovih dana objavljen tekst (u Glasu Slavonije) krajnje uvredljivog naslova i sadržaja za sve pripadnike crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (ne samo za članice NZCH) a koji potpisuje dotična osoba. Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore Grada Zadra i Zadarske županije je članica NZCH temeljem odluke svoje Skupštine, čime se nečasne radnje odnose i na njih same.

Predsjedništvo je, nakon detaljnih informacije članova Predsjedništva i prisutnih predsjednika udruga članica NZCH o realizaciji programa u svojim sredinama, konstatiralo da su programi planirani za protekli period u udrugama članicama NZCH realizirani, uz napomenu da zaključci 2. sjednice po pitanju izdavaštva i predstavljanja knjiga ostaju i dalje aktualni.

Program događanja u okviru Dana crnogorske kulture koji se tiče organizacije izložbe Aldemara Ibrahimovića i Dana crnogorskog filma svako udruženje će definirati s tajnicom NZCH Milankom Bulatović kao ne bi bilo preklapanja i kako bi na vrijeme bili napravljeni plakati i katalogi.

Na osnovu razgovora koje je obavio u Crnoj Gori u susretima s predstavnicima institucija Crne Gore (Ministarstvo kulture, Centar za očuvanje i razvoj kulture nacionalnih manjina, Matica

crnogorska) predsjednik NZCH prisutne je obavijestio o mogućnostima organizacije dvije izložbe crnogorskih akademskih slikara; prikazivanje tri igrana filma iz novije crnogorske produkcije; mogućnost prikazivanja dvije manje kazališne predstave i igrokaza „Oj devojko đe ti ljeto prođe“ (običaji i igre iz Crne Gore). Sve su ovo programske aktivnosti u dijelu Dana crnogorske kulture što znači da će proći veći broj udruženja, pa je nužno do kraja godine precizirati sudionike kako bi se osigurali adekvatni prostori u pojedinim gradovima (galerije, kazališni prostor i dvorane).

Program obilježavanja 200-te godišnjice Njegoševa rođenja u dijelu obveza koje je preuzeo Dimitrije Popović teče po planu. Dimitrije je završio ciklus „Misterijum Luče mikrokozma“, u završnoj fazi je i skulptura koja se odljeva u Ljevaonici ALU Zagreb. S donatorskog računa otvorenog u ovu svrhu plaćene su dvije rate, kako je precizirano ugovorom između NZCH i Ljevaonice ALU Zagreb. Za treću ratu nedostaje otprilike tridesetak tisuća kuna. Predsjedništvo je donijelo zaključak da predsjednik sastavi izvještaj o dosadašnjem toku odvijanja akcije, prikupljenim sredstvima i plaćenim iznosima temeljem sklopljenog Ugovora i uputiti ga na adrese udruženja članica NZCH koja će aktualizirati prikupljanje donatorskih sredstava svojih članova.

Predsjedništvo NZCH je donijelo odluku o prijemu Zajednice Crnogoraca i prijatelja Crne Gore Istarske županije u Nacionalnu zajednicu Crnogoraca Hrvatske, a Skupština NZCH na prvoj narednoj sjednici treba verificirati ovu odluku Predsjedništva.

Predsjedništvo je jednoglasno prihvatilo odgovor na tekst objavljen u Glasu Slavonije pod naslovom „NZCH iz Zagreba uz pomoć Pupovca ‚zajahao‘ sve Crnogorce u RH“ potpisan od strane Ljuba Radovića sa zahtjevom uredništvu lista da isti sukladno Zakonu o štampi objavi.

SJEDNICA VIJEĆA CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE GRADA ZAGREBA

Osmo sjednica Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba održana je 4.10. u Crnogorskom domu u Zagrebu. Prisutni članovi su jednoglasno prihvatili izvještaj koji je podnio predsjednik Vijeća prof. emer. dr. sc. Veselin Simović, a u kom se najprije govorilo o realizaciji zaključaka 7. sjednice Vijeća. Prof. Simović je podsjetio da je na 7. sjednici donesena Odluka o pristupanju Koordinaciji vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH, ali kako je Ministarstvo uprave imalo primjedbe na potpisnike Sporazuma o osnivanju Koordinacije (potpisali su predsjednici vijeća i predstavnici sa razine gradova) potrebno je održati novu sjednicu na kojoj će potpisnici Sporazuma biti samo vijeća i predstavnici regionalne (područne) samouprave (odluka donesena na 7. sjednici o pristupanju i predstavljanju našeg Vijeća u Koordinaciji ostaje na snazi).

U izvještaju je navedeno kako je u Novinarskom domu 19.4. održano predstavljanje knjige Marka Špadijera „Vladimir Popović Španac“, uz prisustvo velikog broja uzvanika i gostiju.

Veliki broj Crnogorki, Crnogoraca i prijatelja Crne Gore bio je 26.4. i u Crnogorskom domu u Zagrebu na tribini „Crna Gora - uslovi i perspektive demokratije“ na kojoj je govorio Esad Kočan glavni i odgovorni urednik tjednika MONITOR.

U Umagu je 12.5. održano „Večer crnogorske kulture“ u organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Bujština“ Umag na kojem su nastupili zborovi „Montenegro“ i „Bulbuli“.

„Dani kraljice Teute“ održani su u Novinarskom domu 17.5. u organizaciji Društva „Montenegro“, našeg Vijeća, Vijeća bošnjačke nacionalne manjine i Kluba albanskih žena „Kraljica Teuta“. Uz druge učesnike uspješnosti ovog događanja doprinijeli su svojim zajedničkim nastupom zborovi „Montenegro“ i „Bulbuli“.

Gospodin Igor Građević novi ambasador Crne Gore u RH, posjetio je 20.6. Crnogorski dom sa prvim sekretarom Ambasade Branislavom Karadžićem. U razgovoru su sudjelovali Radomir Pavićević, Milanka Bulatović, Danilo Bunčić, Sava Bogdanović i Danilo Ivezić.

U Krumlovu (Češka) od 22. – 24.6. na Festivalu Ruže nastupio je vrlo uspješno Zbor „Montenegro“ zajedno sa Zborom „Bulbuli“.

Koncert „Crnogorska solo pjesma“ održan je 26.6. u Muzeju Mimara uz nastup Aleksandre Vojvodić-Jovović; Mirjane Rajić i Tamare Stijepović. Organizatori su, u sklopu Dana crnogorske kulture, bili Nacionalna zajednica i Društvo „Montenegro“.

Na susretu Crnogoraca u Kranju u organizaciji Društva „Morača“ 7.7. NZCH, Društvo „Montenegro“ i naše Vijeće zastupali su: Radomir Pavićević, Dušan Mišković i Danilo Ivezic.

Ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj Igor Građević priredio je u Hotelu Esplanade prijem u povodu Dana državnosti 11.7. kojem je prisustvovao i veći broj naših članova.

Tradicionalni Petrovdanski sabor održan je 14.7. u organizaciji NZC Rijeka na Platku.

U galeriji „Zvonimir“ 11.9. otvorena je izložba crnogorskog akademskog slikara Aldemara Ibrahimovića, koja je izazvala veliki interes i pokazale sa kao jedna od najuspješnije organiziranih izložbi u okviru Dana crnogorske kulture.

Dani crnogorskog filma - igrani film održani su u Kinu Tuškanac 20., 21. i 22.9. Prikazana su tri igrana filma iz produkcije 2011.: „Lokalni vampir“ Branka Baletića, „Poslednje poglavlje“ Nemanje Bečanovića i „Mali ljubavni bog“ Željka Sošića.

Na sastanku u Poglavarstvu Grada Zagreba s gradonačelnikom Milanom Bandićem i pročelnikom za financije Slavkom Kojićem bili su Radomir Pavićević, Dušan Mišković, Danilo Ivezic i Veselin Simović, radi pokroviteljstva gradonačelnika nad Lučindanskim susretima 2012.

Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba je, nakon obrazloženja predsjednika i tajnika Vijeća, usvojilo Izvještaj o realizaciji Programa rada Vijeća za prvo polugodište 2012. godine; izvještaj je dostavljen nadležnim službama Grada Zagreba.

Poslije uvodnog obrazloženje koje su podnijeli predsjednik i tajnik Vijeća, a na osnovu prijedloga koji je dala Komisija za programska pitanja, Vijeće je usvojilo Prijedlog Programa rada Vijeća za 2013. godinu i ovlastilo Komisiju za programska pitanja da isti uskladi ukoliko na zahtjev službi Grada Zagreba – kojima će prijedlog biti dostavljen – dođe do eventualnih promjena.

Vijeće je – poslije uvodnog obrazloženja predsjednika i tajnika Vijeća, a na osnovu prijedloga Komisije za Financijska pitanja – usvojilo Prijedlog Financijskog plana Vijeća za 2013. godinu; prijedlog će biti dostavljen Stručnim službama Grada Zagreba sukladno utvrđenim rokovima, a sve eventualne promjene na zahtjev službi, Vijeće će verificirati na prvoj narednoj sjednici.

Danilo Bunčić je informirao članove Vijeća o inicijativi za formiranje Savjeta mladih pripadnika nacionalnih manjina u RH pod pokroviteljstvom Europskog fonda mladih, u kojoj on učestvuje kao predstavnik mladih pripadnika crnogorske nacionalne manjine. Inicijativa je pozdravljena uz napomenu da ukoliko se ukaže potreba i naše Vijeće je spremno pružiti pomoć.

Hrvatska sekcija IPA u okviru projekta izdavanja preventivnih brošura sa sigurnim temama dostavila je na adresu Vijeća 50 primjeraka brošure *DROGE*, čije je izlaženje Vijeće financijski pomoglo, i u kojem se nalazi *LOGO* Vijeća.

Dušan Mišković je izvjestio o aktivnostima oko organizacije Lučindanskih susreta 2012.

DVIJE SJEDNICE PREDSJEDNIŠTVA DRUŠTVA „MONTENEGRO“ ZAGREB

Sedma i osma sjednica Predsjedništva Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, koje je sazvao i vodio predsjednik Dušan Mišković, održane su 19.9. i 8.10. u Crnogorskom domu u Zagrebu. Na 7. sjednici je najprije donijeta odluka o usvajanju Izvještaja o ostvarenim aktivnostima Društva za period 1.1. - 30.6., uključujući i učešće u programima NZCH; istaknuta je potreba većeg angažovanja oko programa izložbi. Data je informacija o želji Zajednice Crnogoraca Pula da pjevački zbor „Montenegro“ Društva održi koncert i u Puli (crnogorsko veče), a prisutni su prihvatili program gostovanja, uz napomenu da bi financiranje puta trebalo da osigura NZCH, obzirom da se radi o predstavljanju crnogorske kulture u crnogorskim udruženjima u RH.

Drugi dio 7. sjednice, kao i 8. sjednica, bili su posvećeni organizaciji ovogodišnjih Lučindanskih susreta, kao i svim pripremama neophodnim za još jednu uspješnu realizaciju te manifestacije. To je, između ostalog, obuhvatalo: potvrditi već tradicionalno pokroviteljstvo gradonačelnika Grada Zagreba, ugovoriti odvijanje Susreta u dvorani Studentskog centra u Zagrebu (kao i video zid i razglas, osobe za pripremu, serviranje i posluživanje hrane i pića), osigurati smještaj i hranu te prijevoz za goste i učesnike programa, uputiti dopise-zamolbe za sponzoriranje hrane i pića za domjenak te se svim sponzorima odužiti reklamnim panoima i zahvalnicama.

IZLOŽBA POZORIŠNIH PLAKATA DIMITRIJA POPOVIĆA

– Izložba pozorišnih plakata proslavljenog umjetnika Dimitrija Popovića otvorena je 19. septembra u holu Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“. Postavku čini izbor iz kolekcije plakata koju je umjetnik poklonio toj biblioteci. Izložbu je otvorila rediteljka Radmila Vojvodić.

– Dimitrijeva erudicija i višestrukost njegovog istraživačkog umjetničkog duha čine ga sposobnim i superiornim da krstari kroz žanrove, rodove i vrste ne obazirući se na formalne granice; da zalazi u kategorije arta i advertisinga, čak i u fenomene estradizirane kulture – istakla je Radmila Vojvodić.

Prema njenim riječima, Dimitrijevi plakati ne traže srodnost sa pozorišnim činom, ne uzurpiraju odnos glumca i gledaoca.

– Dimitrijevi plakati su usredsređeni na vlastiti stav prema temi kojom ga teatar privlači kao gledaoca, kao umjetnika – teatarskog gledaoca npr. Hamleta, Fausta, Karmen ili Toske ... Iz ruke vrsnog umjetnika, takvim diskursom nastaje plakat koji ne gubi na savremenoj komunikacijskoj ulozi, a neizbježno vodi – umjetnosti plakata. Dakle, plakat čini mogućim dragocjenim dijelom svake nacionalne kulture – ocijenila je Vojvodić.

Direktorica Nacionalne biblioteke „Đurđe Crnojević“ Jelena Đurović kazala je da su korijeni snažne imaginacije Dimitrija Popovića koju transponuje u svojim ostvarenjima, „ovdje na Cetinju, u gradu u kome se događaju sve naše renesanse“.

– Dimitrijevi plakati za teatar su odraz umjetnikovog dubokog intimnog doživljaja sudbina glavnih junaka. Oni su uvijek nešto više od novog čitanja jedne Travijate, Fausta, Romea i Julije ili Hamleta. Oni su baš ono što Dimitrija čini tako osobenim umjetnikom čija vizuelna artikulacija unutrašnjeg svijeta i svjetonazora iznova uznemirava, oduševljava i plijeni, kako gledaoce tako i čitaoce. Zato je Dimitrije Popović jedan od stubova naše kulture, mislilac i stvaralac čija djela uz Đurđa Crnojevića, Njegoša, Lubardu i Dada, zbog univerzalne vrijednosti i neprolazne ljepote, čine crnogorsko, evropsko i svjetsko kulturno nasljeđe – kazala je Đurović.

Kako je naglasila, ova izložba umjetničkih plakata, koja se prvi put organizuje u našoj državi, predstavlja izbor iz jedne neprocjenjivo vrijedne kolekcije Dimitrijevih radova koja se odnedavno čuva u Nacionalnoj biblioteci Crne Gore.

(Izvor: Dnevni list *POBJEDA*, 19. septembar 2012. godine)

KO JE KO U NAUČNOJ I STRUČNOJ DIJASPORI CRNE GORE

Centar za iseljenike Crne Gore u okviru svojih aktivnosti usmjerenih na povezivanje dijaspore i matice ima namjeru da u narednoj godini štampa publikaciju pod naslovom „*Ko je ko u dijaspori Crne Gore – doktori nauka i naučno-istraživački radnici*“ s ciljem ukazivanja na ogroman intelektualni potencijal koji naša zemlja ima u svom iseljeništvu i mogućnosti korištenja ovog potencijala za razvoj zemlje. Publikacija će sadržati biografije istaknutih pojedinaca, doktora nauka i istraživača koji su rođeni ili su porijeklom iz Crne Gore, a žive i rade u inostanstvu.

Ministarstvo nauke Crne Gore trenutno radi na portalu *Naučna mreža* koji predstavlja sofisticirani informacioni sistem za pružanje podataka vezanih za naučnike i istraživače iz Crne Gore i dijaspore. Naučna mreža je zamišljena kao interaktivna baza podataka koja će biti predstavljena kroz savremeni web portal i koja će omogućiti naučnicima i ostalim posjetiocima da aktivno komuniciraju, razmjenjuju ideje, rade na projektima i svoja dostignuća učine dostupnim javnosti. Stoga su pozvani svi doktori nauka i aktivni naučno-istraživački radnici porijeklom iz Crne Gore koji žive van njenih granica da dostave svoje biografije radi njihovog objavljivanja kako u okviru portala *Naučna mreža*, tako i u okviru publikacije „*Ko je ko u dijaspori Crne Gore*“.

(Izvor: www.dijasporacg.me, 11. septembar 2012.)

100 GODINA OD ODLASKA OSMANLIJA SA BALKANA

Međunarodni naučni skup „100 godina od odlaska Osmanlija sa Balkana (1912/3 – 2012)“ koji je u hotelu „Ramada“ u Podgorici održan pod pokroviteljstvom Dukljanske akademije nauka i umjetnosti, završen je 15. oktobra. Devedeset učesnika iz osam zemalja predstavili su interdisciplinarne odgovore na pitanja – Okupacija ili civilizacija? Šta su nam ostavili?

Cilj skupa bila je interdisciplinarna valorizacija osmanskog nasljeđa u kontekstu savremenog razumijevanja kompleksnosti civilizacijskog susrijetanja, prožimanja i međusobnih uticaja. Referentni naučnici pažnju su skoncentrisali na problematiku nasljeđa a ne događajnosti. Kako se radi o dugom i kompleksnom istorijskom periodu unutar kojeg su se dešavale različite promjene i kako su te promjene vremenom poprimile konkretna obilježja, možemo reći da je skup pokazao na koji način njihovo prepoznavanje, naučno objašnjenje i stručna valorizacija mogu doprinijeti boljem i svestranijem razumijevanju istorije i vremena. Konsultujući naučne radove sa skupa nove generacije biće u prilici da sveobuhvatnije spoznaju sopstvenu baštinu kao produkt simbioze različitih civilizacija i detektuju sopstveni identitet kao supstrat raznih uticaja i shvatanja.

Akademik Rusmir Mahmutćehajić otvorio je radni dio skupa predavanjem o religijskoj pluralnosti Balkana u različitim sekularnim i tradicijskim vidicima. Sonja Tomović Šundić govorila je o ulozi islama u stvaranju kulturnog identiteta Crne Gore. Tema rada Mucize Unlu bio je način vladavine Osmanlija na prostoru osvojenog Balkana, sa posebnim osvrtom na razumijevanje odnosa muslimana i nemuslimana. Egidio Ivetić se osvrnuo na deosmanizaciju unutar istorije Mediterana. Senadin Lavić održao je predavanje o prožimanju kultura i civilizacija. Rahman Ademi je kao temu odabrao osmanske vakufe u balkanskim zemljama osmanskog nasljeđa. Galip Eken izlaganje je posvetio zadužbini Osmanskog carstva na Balkanu. Hana Younis prezentirala je crtice iz svakodnevnog života stanovnika Sarajeva pred kraj osmanske vladavine.

O uticaju osmanske vladavine na nastanak i razvoj urbanih mjesta na teritoriji današnje Crne Gore govorili su Enes Pelidija i Sait Šabotić. Akademik Božidar Šekularac predstavio je rezultate svojih istraživanja veza Crnojevića sa Osmanskim carstvom. Okutman Nihan Ejgoblu je na primjeru zaštite manastira i crkava dokumentovao praktičnu valorizaciju balkansko osmanskog primirja. Sabrija Vulić fokusirao se na temu islamsko-orijentalnih spomenika u Boki Kotorskoj. Mnoštvo detalja o najznačajnijim rukopisima na orijentalnim jezicima u Crnoj Gori saopštila je Dragana Kujović. Turbeta i sahat kule u Crnoj Gori istraživao je Bajro Agović. Tema rada Novaka Kilibarde bili su tretman sultana i porte u usmenoj poeziji Crnogoraca. Akademik Danilo Radojević tumačio je Njegoševo djelo u kontekstu vladavine Osmanlija.

(Izvor: Dnevni list *POBJEDA*, 15. oktobar 2012. godine)

DANI KULTURE MANJINA 2012.

Tradicionalna manifestacija „*Dani kulture manjina 2012.*“ koja se ove godine održava pod sloganom „*Za ruke se držimo*“ svečano je otvorena u Crnogorskom narodnom pozorištu, 27. septembra. Nakon svečanog otvaranja „*Dana kulture manjina 2012.*“ pripadnici manjinskih naroda Crne Gore održali su etno koncert. Na svečanost u zgradi nacionalnog pozorišta pozvani su predstavnici zakonodavne, izvršne i pravosudne vlasti, ličnosti iz političkog, javnog i kulturnog života, predstavnici diplomatskog kora, nacionalnih savjeta. „*Dane kulture manjina 2012.*“ organizuje Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina, institucija koju je Vlada Crne Gore formirala 2009. godine kao jedinstvenu ustanovu u regionu. Osnivanje Centra bio je znak sazrijevanja crnogorskog društva kao otvorenog, građanskog i multikulturalnog.

Cilj manifestacije „*Dani kulture manjina 2012.*“ je da predstavi kulturu manjinskih naroda i afirmiše multikulturalnost kao temeljnu vrijednost savremene Crne Gore. Do kraja oktobra, u više crnogorskih gradova, Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore organizovaće koncerte, likovne izložbe, predstavljanja književnih djela.

(Izvor: Dnevni list *POBJEDA*, 27. septembar 2012. godine)

Kada je u avgustu, na stranicama Digitalne biblioteke crnogorske kulture, najavljeno kako će uskoro na internetskoj adresi www.ljudnica.me biti otvoren portal humora i satire našim čitaocima već dobro poznatog crnogorskog satiričara Veljka Rajkovića, s nestrpljenjem smo iščekali početak septembra! Tada je počela s radom svojevrsna tvornica „dnevno, tjedno i mjesečno svježih humorističkih slastica“ koja će se – sudeći već prema njihovom malom izboru koji ovdje prenosimo – sigurno moći podičiti brojem „lajkanja“ njenih posjetilaca, bilo da će uživati u onom „za ovdje“ („sejviranje“) ili u onom „za ponijeti“ („šerovanje“).

WWW.LJUDNICA.ME

• Naslovna
• Biografija
• Kajige
• Aforizmi
• Epigrama
• Satirične priče
• Satirične pjesme
• Epitafi
• Epigrami
• GOSTINICE DUHA
• Ostale
• Kolumne
• Konkursi

• Fotografije

**Crnogorci najteže postižu radnu temperaturu.
Uvijek je problem u ležaju.**

**Prijavio sam policiji svoju imovinu.
Ne mogu od nje da živim.**

IZ MALOG(M) MOZGA

AFORIZAM SEDMICE

AFORIZAM MJESECA

AFORIZAM GODINE

• Kontakt
• Linkovi

**EPITAF SVJEDOCIMA:
Živi bili, pa vidjeli!**

**EPITAF FUDBALSKOM SUDJI:
Prevazišao si Mocarta!
On nije umio da svira svašta.**

**Zemlja će biti vraćena svima.
Prednost imaju oni koji su već jednom nogom u grobu.**

**Crna Gora je podijeljena.
Preovladuju nemanjići, a vladaju imamovići.**

**NERADNA SEDMICA
Drugačiji su od svih
I novoga su tvorci:
ostali ne rade nedeljom
a sedmicom Crnogorci!**

Copyright © 2012. Veljko Rajković - ljudnica.me
Created & Designed by **INBIT**

Sa zahvalnošću objavljujemo upućeni nam osvrt književnog kritičara Jezdimira Radenovića na nedavno štampanu knjigu Miraša Martinovića „Antički gradovi – snovi i sudbine“ (pažnji čitalaca **POBJEDE** sigurno nije promakao esej g. Radenovića „Andrićeva strepnja pred nepoznatim svijetom“, objavljen 4.3. u kulturnom podlistku *Agora*). Knjiga – posvećena Mirku Kovaču – zajednički je izdavački poduhvat Maticе crnogorske, Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i Skaner studija d.o.o. Zagreb, a njeno predstavljanje u Zagrebu očekuje se do kraja godine.

O ANTIČKIM GRADOVIMA, U BORHESOVSKOM MANIRU

Miraš Martinović

Miraš Martinović, u mladosti darovit pjesnik, a već dvadesetak godina, zapaženi crnogorski prozni pisac, u svojoj literaturi obrađuje teme koje po svom sadržaju i originalnosti obrade ne radi nijedan savremeni crnogorski pisac. O crnogorskoj prošlosti, onaj iz kasnog srednjeg vijeka do vremena Drugog svjetskog rata, postoje već djela niza značajnih pisaca koji su kvalitetnim interpretacijama doprinijeli da se slika Crne Gore, etička, ali i estetička, pronese diljem bivše Jugoslavije. Miraš Martinović je, međutim, zagazio u još

dalju i dublju prošlost koja će upućenom čitaocu pokazati daleke i istorijski zamršene korijene vremena koje je bilo prije Crne Gore za koju na osnovu dokumenata znamo. Majstorski interpretirajući tu daleku prošlost, pisac je, naravno, uspostavljao veze koje bi bez njegovih knjiga ostale nevidljive. Ovim je doprinio da se mit o jednoj zemlji i jednom narodu (crnogorskom) pretvori u književnu realnost. Ko u to ne vjeruje, neka pročita zbirku njegovih romana, a naročito „*Antičke gradove, snove i sudbine*“. U svakom slučaju, Martinović je ovim romanom po svemu evropski pisac, pa njegovu knjigu s razlogom vidim u pariskim, londonskim ili rimskim knjižarama.

Sa gradovima, i antičkim, je kao i sa ljudima: većina nestane bez traga, dok poslije nekih ostaju, ponekad i veličanstvene, ruševine, barokne pripovijesti i legende. Za Miraša Martinovića, pisca koji tvrdi da mu je Crna Gora Itaka, valjalo je krenuti u istraživačku, snovnu ali i metapoetičku, odiseju, i ne identifikujući se s Odisejem – identifikujući se, međutim, sa nekim od njegovih mogućih snova. Zato je arheološka vizija divotna stvar, jer su njeni osnovni slojevi paralelni sa onim što je zaista bilo, izlažući suncu poslije desetina vjekova nešto što je preživjelo možda samo u genetskom pamćenju.

Nedavno objavljena knjiga „*Antički gradovi, snovi i sudbine*“, logičan je nastavak njegove već poznate tematike u kojoj je on dobrovoljno *zarobljen* pa ne traži kao onaj u Municipijanu kod Pljevalja, da mu razbiješ urnu u koju je zarobljen. Fascinacija antičkim, davnim i pradavnim, učinila je ovu knjigu zbirkom pripovijedaka sa borhesovskim konceptom o realnosti fantastike i legende. Ona i ovako, u ovom obliku i u ovom snovnom stanju, uspostavlja mostove između ranijih i budućih vizija na istu temu. Ako se iz skadarskih grobnica čuje frula, vidjeće se vjerovatno i ti piščevi mostovi koji spajaju onaj davni sa ovim svijetom. Kažemo: mostovi, a tačnije će biti da je to

GOVOR GRADOVA

Mirašu Martinoviću je uspjelo da iz ruševina i sivila erudicije izvuče dragocjeni materijal, zlatne niti koje nije dotaklo vrijeme. Svojom imaginacijom, faktima i stvaralačkim umijećem, pronašao je i uspostavio komunikacije, pa su drevni gradovi u ovoj knjizi ponovo oživjeli. Za svaki grad, pišući autentičnu priču, Martinović je pronašao originalni ključ, otvorio ga, tako da svi ovi gradovi sada, raskriljenih kapija, čekaju da se u njih ponovo uđe

Predrag Matvejević

UNIVERZALNE METAFORE

Čudna sudbina balkanska, gdje pravi kralj ostaje ljepota, koja se iako namučena i oskrnavljena, pretvara u rezervu za budućnost, besmrtno iskustvo. U ovoj knjizi pisac puni grobove zaborava životnom melodijom i beharima zelenog granja prepunog zvjezdanih plodova.

Visar Zhiti

*Kapija grada Žabljaka
(fotografija na naslovnici knjige)*

tanana zraka u obliku mosta, koja prolazi kroz vrijeme kao da ga premošćuje. U svakom od ovih proznih tekstova (koji se, istina, strategijski poigravaju žanrovima) miješaju se pripovijesti i ispovijesti, dokumentarno sa fantastičnim, nedokazivo sa neospornim, ali tako vješto vođeno rukom pripovjedača da podsjeća na onoga što bi da izveze dokaz legende, to jest da legendu učini stvarnom.

U priči o Ciceronu, čija se biblioteka prodaje na pijaci, „Ilijadu“ će kupiti žena koja vjeruje da je knjiga dobra za potpalu. Uzalud je Ciceron vikao iz svog vječnog sna da spriječi prodaju i spasi knjigu. Martinović se na ovom mjestu našalio s čitaocem – velike knjige zasnovane na velikim legendama kao da više služe ognju i pepelu nego čovjeku, juče kao i danas. U svakom slučaju, sve su pripovijesti iz njegove nove knjige ispunjene jednom delikatnom ironijom proisteklom iz znatne spoznaje čovjeka u vremenu i vremena u čovjeku, a koje od zaborava spašava tek arheološki dokumenat. Zato je svaki od ovih antičkih grobova u piščevoj optici postao naš savremenik. A ne treba zaboraviti da savremeni robovi ne krađu biblioteke, nego hljeb nasušni.

U istinskoj ironiji ima i istinske mudrosti. Ona je i mjera za mnoge životne istine i pouzdan saradnik u radu pisca, naročito kada trenutke uspona i pada kohorte svojih likova pokušava da odmjeri sobom i svojom sudbinom.

Svi su antički gradovi građeni od najčvršćeg i najljepšeg, tesanog kamena. Zato su danas njihove ruševine i njihove grobnice nadtrajale glasove njihovih žitelja. Za svoj metodološki pristup tematici „Antičkih gradova“, Martinović će se indirektno pozvati i na ono što je Isus jednom prilikom rekao svojim učenicima: «Ako mi začutimo, kamenje će progovoriti.» Pisac je, evo, rekli bismo zajedno sa kamenim ostacima davnih, nestalih gradova, progovorio, ne dirajući u domen paganskih bogova. U kamenim ostacima Svača skrivena je i legenda o trista šezdeset pet crkava čija zvona i danas zvone onima koji umiju da sanjaju, sa piscem ili bez njega. To je dakle, to blago za kojim žude zavjerenici vremena koje nažalost prolazi, a poslije kojeg ostaju veličanstvene ruševine koje je sačuvala od zaborava ova knjiga.

Jezdimir Radenović

Samostalna likovna izložba Vesne Đurić u Zadru

DJETINJSTVO SLIKARA

Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore Grada Zadra i Zadarske Županije nastavlja uspješno svoje kulturne aktivnosti. Nakon izložbe povodom Dana državnosti Crne Gore, 13. jula, Društvo je organizovalo, u saradnji sa predstavnicima crnogorske nacionalne manjine Zadarske Županije i Grada Zadra, samostalnu likovnu izložbu zadarske umjetnice Vesne Đurić. Izložba – koja je trajala od 10. do 20. oktobra 2012.g. – otvorena je u Znanstvenoj knjižnici Grada Zadra, čiji je ravnatelj mr. sc. Miro Grubić pozdravio sudjelovanje Crnogoraca u razvoju multikulturalnosti u Zadru. Društvo je izrazilo zahvalnost Znanstvenoj knjižnici i ravnatelju knjižnice za ustupanje sale, kao i g. Robertu Bacaljiju, pomoćniku rektora za studije i studentska pitanja i Gradu Zadru, bez kojih se ne bi mogla organizovati ova izložba.

Vesna Đurić predstavila se zadarskoj likovnoj publici radovima nastalim u posljednje dvije godine i ponovo je iskazala na uvjerljiv način svoj nadrealistički stil. Nastavljajući umjetničku tradiciju svoje familije, ona je ovu izložbu posvetila u spomen na svog oca slikara Božidara Đurića (1930 – 2011) i u spomen na svog strica slikara Miodraga Đurića Dada (1933 – 2011). Vesna je odrastala u svijetu njihove umjetnosti i smatra ih svojim umjetničkim uzorima. Na izložbi koju je autorica priredila u organizaciji Društva Crnogoraca čiji je član, mogao se razgledati ciklus od petnaest crteža pod nazivom „*Djetinjstvo slikara*“. Kako je sama umjetnica Vesna Đurić rekla ovi crteži su poput kadrova dokumentarnog filma, kome ličnosti iz prošlosti oživljavaju metafizički ep o jednom djetinjstvu, na Cetinju, podno Lovćena. Vesna crta metalnim perom, a stara familijarna fotografija čini idejnu i kompozicijsku osnovicu crteža. Drugu cjelinu izložbe čine četiri slike, ulja na platnu, kojima jedan zajednički simbol – motiv, gradi metafizički svijet Vesne Đurić, u kome se materijalni svijet postepeno samorazara i gubi u ujednačenoj i neosjetnoj gradiranoj skali tonova. Vesna Đurić diplomirala je na Pedagoškoj akademiji u Zadru i svojim dugogodišnjim radom i izlaganjem dokazuje svoju kreativnost na uvjerljiv način.

Nedeljko Đukanović

VESNA ĐURIĆ rođena je u Zadru 1956. godine. U Zadru je 1977. godine diplomirala na likovnom odsjeku Pedagoške akademije. Prvu samostalnu izložbu crteža održala je 1982. godine u Zadru u gradskoj loži, povodom čega je prof. Vinko Srhoj izjavio za „Slobodnu Dalmaciju“:

«Mlada zadarska umjetnica Vesna Đurić svojom prvom samostalnom izložbom u gradskoj loži iskazala je svoj nadrealistički stil na uvjerljiv način. Ono što donekle udaljava slikarstvo Vesne Đurić od zajedničkog stereotipa i govori u prilog osobne invencije sadržano je prvenstveno u nadrealističkom domišljanju neobičnih metamorfoza. Najvrjedniji ikonografski skup suobražava groteskna metafora stolice i čovjeka. Čovjek kao neidentificirani tjelesni kvantitet, muskulaturnih kontrakcija, obično bez glave, u oficijelnoj odjevnoj konfekciji i stolica kao njegov organski proizvedetak i nadopuna.»

1987. godine, na Šestom salonu mladih, Vesna Đurić dobiva prvu nagradu za ulja na platnu pod nazivom „Pieta“ i „Talac“. Time započinje slikarska avantura života ove zadarske umjetnice, sa stvaralaštvom duljim od 30 godina, koja će se predstaviti zadarskoj publici izložbom crteža i ulja na platnu.

(Iz kataloga izložbe)

Vesna Đurić: Moj otac, na krštenju, 1930. god.

Od 11.10. do 24.10.2012.g. u Galeriji „Montenegrina“ u Zagrebu

IZLOŽBA SLIKA STANKE NOVKOVIĆ

***STANKA NOVKOVIĆ** slikarstvom se bavi desetak godina, posebno nakon umirovljenja. Rođena je u Zagrebu 1943 godine, završila je Klasičnu gimnaziju i Prirodoslovno-matematički fakultet, odsjek Biologija u Zagrebu. Slika uglavnom u tehnikama ulja na platnu, uz povremeno okušavanje u akvarelu.*

U organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb 11. 10. 2012. je u galeriji „Montenegrina“ u Crnogorskom domu, Trnjanska cesta 35 Zagreb, uz prisustvo brojnih gostiju otvorena izložba slika Stanke Novković.

Izložbu je otvorio predsjednik Društva „Montenegro“ Dušan Mišković, o izloženim radovima prikaz Maše Štrbac (iz kataloga) je pročitala Milanka Bulatović. Prisutne je pozdravila i autorica Stanka Novković.

Danilo Ivezić

IGRA BAČENIH SJENA

Slike Stanke Novković predočavaju nam svijet prirode i predmeta koji nas okružuju s ljubavlju i pažnjom. Uglavnom su to motivi koje autorica nalazi na svojim putovanjima, krajolici ili ambijenti koji privuku njenu pažnju svojom ljepotom i skladom oblika. Tako, primjerice, slika dvorište franjevačkog samostana na Košljunu, klaustar s nizom arkada koje se otvaraju prema promatraču, sa zdencem u sredini, ili pak crikveničku obalu, s namreškanim morem u prvom planu. Drugu grupu slika čine tzv. mrtve prirode, aranžirano voće ili cvijeće u vazi.

Najčešće smješteno uz prozor kroz koji prodire dnevno svjetlo, daje autorici priliku da pokaže svoje umijeće u predočavanju igre svjetla – njenog loma na staklenki sa cvijećem, na prozorskom staklu, ili pak igru bačenih sjena. Svjetlo meko zaobljuje predmete i daje volumen bujnim grozdovima ili dunjama položenim na drapiranu podlogu. Pažljivo postavljeni nabori i ukrasi podloge upotpunjavaju kompoziciju i daju joj okvir.

Stilski na tragu realizma, slike Stanke Novković imaju u sebi dovršenost i zaokruženost jednog svijeta za sebe, te, iako prikazuju djeliće stvarnosti, fragmente pojavnog svijeta koji nas okružuje, doimaju se nadrealno, daleko od čovjeka, kao da su tu zato da im se divi, a ne sudjeluje u njima.

Ipak, osjećamo u njima toplinu pogleda onog koji ih je stvorio, ljubav i poštovanje prema stvarima i svijetu oko nas. To je osjećanje koje nam u današnjem vremenu posebno treba i nedostaje.

Maša Štrbac

Od 17.X. do 31.X.2012.g. u Galeriji „Montenegrina“ u Rijeci
IZLOŽBA SLIKA VITOMIRA ŽUNIĆA

VITOMIR ŽUNIĆ rođen je u Rijeci 1953. godine. Slikarstvom se bavi od 1971.god. Obiteljsku sklonost slikarstvu ispoljio je na specifičan način, pa je uz već poznate slikare u Rijeci pronašao i sam svoje mjesto. Izlagao je na mnogim kolektivnim izložbama, a u Etnografskom muzeju u Zagrebu prvi puta izlaže samostalno. Vitomir se izražava kroz maniru hiperrealizma.

Pored slikanja na platnu, staklu i keramici on oslikava i jaja, gdje dolazi do izražaja preciznost crteža i osjećaj dekorativnosti.

Najviše je napredovao u pejzažima i radovima kojima prilazi slobodnije. Posjeduje osjećaj za kompoziciju i sklad, tako da postaje neprepoznatljiv u svim izražajima. Taj svoj za sada, skriven rad trebao bi češće prezentirati javnosti jer zaslužuje veću afirmaciju.

Josip Deranja, prof.

O VITOMIRU ŽUNIĆU PISALI SU:

„ ... član je likovne sekcije «Viktor Lenac». Ima za sobom niz grupnih izložaba na kojima je i nagrađivan. Najčešće su teme pejzaži i mrtva priroda u maniri hiperrealizma.“

„ ... na njegovim radovima zadrži se oko i iskusnih stručnjaka. Različiti su motivi koji ga privlače, od krajolika do portreta ... Slika nije samo ono što je uokvireno na zidu, izrađeno vještom rukom autora, broskog mehaničara Vitomira, već je prava životna slika – autor radnik, koji ne može sakriti svoje unutarnje, što su eto, njegovi prijatelji došli vidjeti i ocijeniti ono što ga okupira u slobodnom vremenu.“

„ U Vitomiru Žuniću možemo registrirati jednu novu tendenciju u modernom stvaralaštvu, onu koja razbijajući kontinuitet procesa, odskakće naglo u prošlost, kada je minucioznost imala osnovnu vrijednost. Umjetnik dokazuje dakle, u polemici sa apstraktnošću, rivalstvo sa fotoaparatom.“

„ Vitomir Žunić je zadivio publiku jednostavnošću i čistoćom naslikanih predmeta u maniri hiperrealizma. Djelo govori da je riječ o izvrsnom crtaču.“

„ ... zbog toga je veće zadovoljstvo vidjeti pejzaž Vitomira Žunića koji nije koloristička eksplozija, već rafiniran rad toplog okera i pečene zemlje s dalekim ehom holandskih veduista i pejzažista ... “

„ ... njegov je rad nešto što možemo nazvati dobrim ili likovno vrijednim i približiti pravom kreativnom vrenju ... “

„ Umjetnost amatera je iskrena, spontana i uvijek stvorena sa apsolutnom vjernošću. Za Vitomira Žunića reći ćemo da jedna njegova slika odiše smislom zračnog prostranstva, gdje uzdisanje poprima duboke dimenzije ... “

„ Vitomir Žunić majstor je minijatura i minucioznosti ... “

Vođeni mislima da narodi koji zaboravljaju prošlost gube sadašnjost i nemaju budućnost, kao i da je u svakoj tradiciji sadržano moderno, u „**Crnogorskom glasniku**“, u rubrici **CRNOGORSKI MOZAIK**, donosićemo po neku kockicu iz svekolikog crnogorskog nasljeđa koje baštinimo.

Na nedavnim predstavljajima izdanja Biblioteke „Njegoš“ (v. POBJEDU od 24., 26. i 30. septembra) direktor Instituta za crnogorski jezik i književnost dr Adnan Čirgić najavio je da će biti objavljena i monografija o Njegošu znamenitog ruskog slaviste XIX i XX vijeka Pjotra Aleksejeviča Lavrova, te odabrani spisi hrvatskih njegošologa: povjesničara književnosti Antuna Barca i filologa Milana Rešetara, kao i crnogorskih njegošologa: Slobodana Tomovića, Rista Dragičevića, Nikole Banaševića, Vida Latkovića, Vojislava Nikčevića ... ; istaknuto je da su u pripremi i „Studije o Njegošu“ Milana Rakočevića.

U ovom broju donosimo – iz rada Milana Rakočevića „Njegoševa osuda Dositeja“, objavljenog 1984. godine u br. 5 GLASNIKA Odjeljenja umjetnosti CANU – dijelove tri pisma koja su sigurno manje poznata široj čitalačkoj publici, a koja – kako će se vidjeti iz teksta priređenog prema tom radu – idu „u red interesantnijih pitanja iz naše kulturne prošlosti“.

NJEGOŠEVA OSUDA DOSITEJA

Čuveni ruski slavista Pjotr Aleksejevič Lavrov objavio je 1903. godine, za 90-godišnjicu Njegoševog rođenja, rad pod naslovom *Knjaz Miloš o reformi srpskog pravopisa Vuka Karadžića i vladika Petar II o Dositeju Obradoviću* (izvještaj Carske akademije nauka u Petrogradu). Taj rad sadžao je tri ranije nepoznata pisma iz beogradskog Državnog arhiva: pismo knjaza Miloša Njegošu iz Kragujevca 1. oktobra 1836. godine i dva Njegoševa pisma knjazu Milošu, iz Beča 15. januara 1837. godine i iz Trsta 3. avgusta 1837. godine.

Ističući da negativno mišljenje Petra II Petrovića Njegoša (pjesnika, vladike i gospodara Crne Gore) o Dositeju Obradoviću (prosvjetitelju i racionalisti), izloženo u privatnom pismu iz Trsta knjazu Milošu Obrenoviću (gospodaru ondašnje vazalne Kneževine Srbije) ide u red interesantnijih pitanja iz naše kulturne prošlosti, Milan Rakočević u radu *Njegoševa osuda Dositeja* (GLASNIK br. 5, Odjeljenje umjetnosti CANU, 1984) donosi sva tri pisma uz obrazloženje da se ova prepiska često citira, a da „još nigdje nijesmo sreli sva tri pisma zajedno“. Pri tom napominje da su pisma bila pisana slavenosrpskim, a on ih daje „modernim pravopisom sa svim originalnim izrazima i greškama“.

Upoznajući čitaoca sa ondašnjim događajima, M. Rakočević objašnjava ljutnju „nerasudnog kneza Miloša“ sljedećim riječima: „Iako se spotiče o crnogorski pasoš, vjerovatnije je da ga je naljutilo štampanje novim pravopisom Vukovih *Poslovica* na Cetinju 1836., čije je objavljivanje na pobudu Mušickog omogućio upravo Stratimirović.“!

Ali, prije no što će iznijeti svoje mišljenje, M. Rakočević navodi kako je pitanje Njegoševe osude Dositeja bilo raspravljano početkom dvadesetog stoljeća (poslije dinastičkih promjena u Srbiji) i potom pedesetih godina (oko stogodišnjice Njegoševe smrti) sa različitim zaključcima, koje on potom navodi i komentariše. Tako možemo pročitati mišljenje Jovana Skerlića da je Dositej lijepo pisao o Crnogorcima i da zato

PISMO KNJAZA MILOŠA NJEGOŠU

...

Ваши саотечественици показали су ми овде и црногорскиј пасош: „црногорско проводно писмо“ и драго ми је било видити, овакиј документ и у Црној Гори печатан.

Имајући сад једно такво писмо пред собом, издано у Цетињу месеца маја 21. год. 1836. № 112 не могу пропустити, да вам не приметим, да, колико ми је драго о успеху литерарном Црногорца уверити се, толико ми је жао, приметити да у печатанију вашем писмо њ изоставља се.

Ово је за мене ново појављеније, тим што на печату, на ком је надпис „Црногорскога правитељствујушчега сената печат“ а тако и у писаним речима н. и. „Петар Милићевић“ писмо њ има, а у прочем печатанију не има га.

Ваше високопреосвештенство! све церковне славенске књиге нашега вероисповеданија, списане су кириловим писменима, с њ, православни Руси пишу њ, Сербљи и у Србији и у Аустрији пишу га такође, не иначе и Бугари, и сви се држе основанија славенског тежећи к јединој цељи, т. ј. једному славенскому језику, и обдержанију једине вере, т. ј. источне православне. Има једна рђава секта, вуковска названа, која њ изоставља и јошт' гдекоја измененија захтева, и све се бојим, да не буде отров ученија ове секте и до у Црну Гору, до сад свагда чисту и невредиму пребившу, приспео, а ако би то било, то би ми заиста врло тежко и жао пало, јербо је достоверно познато, да та секта изостављањем њ и увођењем некаквог ј, одводи од православија и приводи к римокатоличеству.*)

Та је секта и овде почела била исто ученије распрострањивати, но ја сам то, у согласију с Г. Митрополитом карловачким Стратимировићем, предупредио, многе такове књиге у ватру бацивши, а многије читавим сандуцима побацавши.

Зато не могу пропустити, да вас не молим, да обратите вниманије ваше на печатанија ова, да би и ваша типографија плодотворила на прослављеније чистога Словенства и чисте наше вере православне, које сте и ви, као и силни Руси и ми и Бугари, верни синови.

...

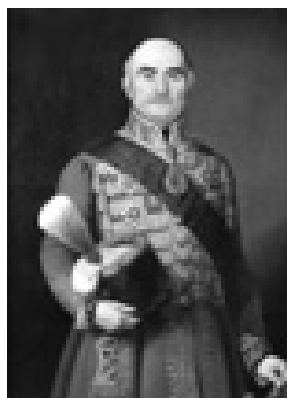
* Примедба: Познат ће вам бити кустос Ц. К. Библиотеке, Копитар, Римокатолик, овај је та ученија развратна дао Вуку, а Вук вуче туђу будалаштину, не знајући ни шта вуче, ни за што. Но ово, молим, сами за себе задржите, да не дође до нечестиви ушију.

P. II Petrović Njegoš
(1813 - 1851)

Vuk St. Karadžić
(1787 - 1864)

Miloš Obrenović
(1780 - 1860)

Dositej Obradović
(1742 - 1811)

DVA NJEGOŠEVA PISMA KNJAZU MILOŠU

...

Молим вас, пресијетли Кнеже, да ми опростите, што нијесам имао времена прије одговорити на прочитајемо Ваше писмо: будући сам оно примио, пред самим мојим одласком из Црне Горе у Бечу, поради њеких посалах с аустриским правитељством, црногорскијех, ће се сада и налазим.

Послије долазка мојега у овоме столничноме граду првом дужношћу поставио сам себи одговорити Вама, Свијетљејшиј Кнеже, на прељубазно мени Ваше писмо и изјавити у томе моје неограничено желаније виђети се с Вама лично и проговорити о многоме што би се тицало до ползе народа славеносрбскога, но обстојатељства нека неће ми дозволити моју давњајшу нелице-мјерну жељу испунити.

Пресвијетли Кнеже! ви изволите изјаснивати у Вашему писму, да у књигопечатњи црногорској јесте познали нека правила ортографическа, са свијем противна правилима ортографије књигопечатани црковни славенски књига нашега вјероисповједанија, поради мене била би неограничена радост да бисмо сви славеносрби учинили међу собом једно правило књигопечатања, а особито срби и црногорци, но и то остаљам до тога времена доклен будем срећан виђети се с Вама лично и преговорити, како о томе, тако и о многијема другијема стварима, које би се тицале до среће подвластних нама народа.

...

У Бечу 15. јануара 1837.

Ваша Свјетлости

Има неколико данах да се бавим овди у Тријесту чекајући прилике отпрати се у Црну Гору и баш на два три дни пријед мојега одлазка допаду ми однекуд у руке сочињенија покојнога Обрадовича, препечатана у типографији Ваше Свјетлости. Ја сам се томе веома удивио и зачудио, како се допустило то у вашу типографију препечатат, у типографију из које су дужни источници сладки и питателни православни истјецати, а не горки и отровни.

Свјетљејшиј књаз! то је јавно подруганије с благочестијем, које је корјен шћастија славенскога садашњега и будућега. ја знам истинито да Ваша Свјетлост, како се у друге ствари умно владате, тако би сте и тај разврат од својега народа удаљили, да Вам нијесу ту ствар наопако представили Ваши служитељи, којизи то зло сјеме нијесу намјеравали и посијали на штету благочестија ни иза шта другога до из собственога интереса.

Таквиј случај принуђаје молити Вас покорњејше, да заповиједите вишеречена сочињенија не пуштати из Ваше типографије и да их забраните у Ваше Књажеводство свакоме читати и имати, као што и друга сва правитељства зла и развратна сочињенија запрећују.

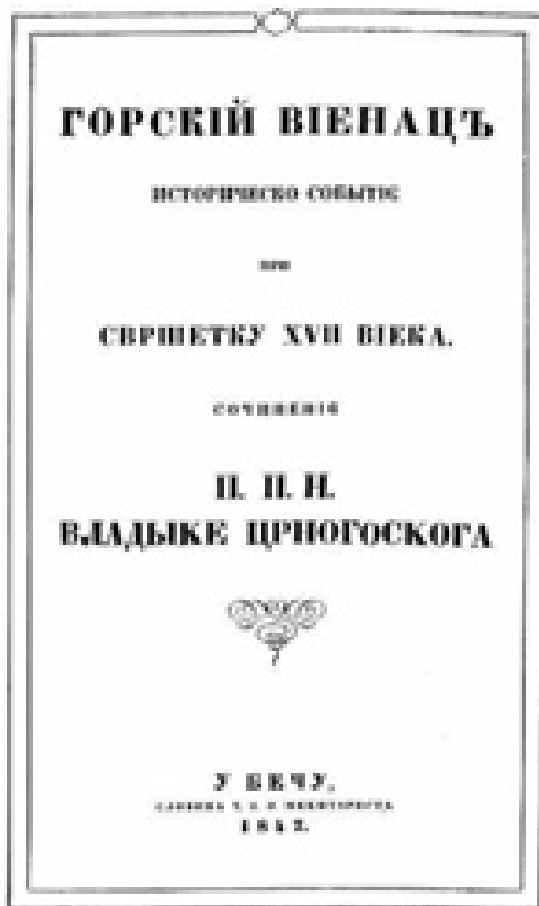
Ја просвјештеније љубим, но оно просвјештеније, које је полезно нашем народу, које је саобразно данашњијема обстојатељствама нашијема и којега је темељ благочестије; а просвјештеније развратно, којему су зли основи учињени на подруганије светиње славенске, нити ја љубим, нити ће ниједан управомисљашчиј славјанин.

Ја бих Доситеја почитовâ да је умио свој дар душевниј обратити у корист нашега народа, али га обратити није умио, и зато га презирем, како човјека који није видио у што се содржи срећа народа, што ли му може причинити несрећу, и како човјека који је био некеме оруђе подсмјејанија над благочестијем.

В прочем поздрављајући Вас љубезњејше имам срећу бити с високопочитанијем Ваше Свјетлости предањејшиј слуга владика церногорскиј П. Петровић Његош.

У Тријесту 3-га Августа 1837.

„subjektivnog razloga da bude protiv Dositeja Njegoš nije mogao imati“, te da je Njegoševo pismo knjazu Milošu izazvalo „osvetni motiv vraćanja milog za drago“. Nikola Banašević će reći da mu je teško vjerovati kako bi Njegoš „ustao protiv jednog uglednog književnika iz osвете prema nekom trećem“ i objašnjenje će potražiti u različitim temperamentima, tj. u „inkompatibilnosti naravi“ Njegoša i Dositeja. Ljubomir Durković – Jakšić iznio je mišljenje da: „Nije isključeno da su na Njegoša uticali i tršćanski Srbi, koji su sigurno

pratili Dositejeva dela ... Možda je zato Njegoš i pisao iz Trsta ili je to opet učinio zato da se ne kaže da ga je Vuk nagovorio ako bi pisao iz Beča.“ Saznaćemo da je i Milovan Đilas našao za potrebno da u svojoj monografiji o Njegošu kaže: „To su bili samo ostaci njegove prošlosti i ruskih uticaja. Nikada više nije Dositeja grdio.“ Početkom osamdesetih godina Novak Kilibarda će napisati: „Slučaj je htio da Dositej Obradović, i pored činjenice da ima krupnih zasluga, ostane na čelu kolone naših književnih ljudi koji vjeruju da je ‚tuđa koza puna loja‘.“

Iznoseći potom mišljenje da je Njegošev gnjev protiv Dositejevih ideja vjerovatno izazivalo *Pismo Haralampiju* koje predstavlja himnu Josifu II, M. Rakočević zaključuje: „Prosto je nevjerovatno da niko od prethodnih nije shvatio i razumio najjednostavniju činjenicu *da se navedena prepiska vodila između dvojice gospodara* – Srbije i Crne Gore, a ne između dvojice pjesnika, zbog čega je i nastala čitava zbrka.“ ...

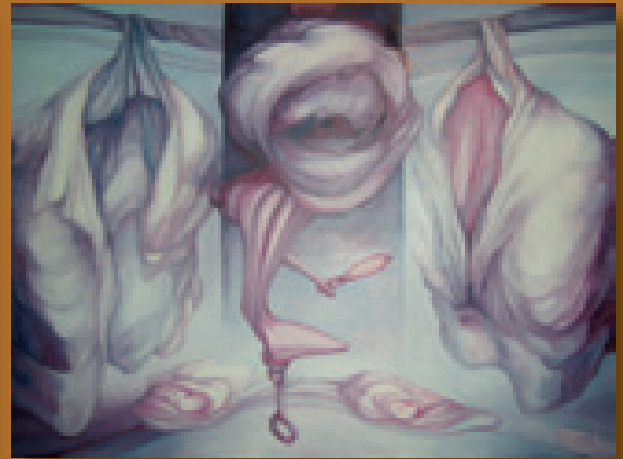
Možda će se – u susret dvjestotoj godišnjici rođenja Petra II Petrovića Njegoša – pojaviti i neko novo kritičko izdanje *Gorskoga vijenca* (podsjećamo da je u *Glasniku* br. 71 objavljen osvrt prof. emer. dr. sc. Josipa Silića na dva kritička izdanja *Gorskoga vijenca*), pa i tzv. diplomatsko izdanje (dakle vjerna transkripcija sačuvanih stranica rukopisa, sa svim eventualnim pogreškama i omaškama), a možda i neko novo viđenje odnosa Njegoša i Dositeja i „osvetničkog šamara knjazu Milošu preko mrtvog Dositeja“; no, ono što je neosporno jeste da prvo izdanje *Gorskoga vijenca* u Beču 1847. godine nije štampano Vukovim pravopisom (već je „pečatano slovima manastira Mehtarista“) i da počinje posvetom Karađorđu, a ne – kako je prema nekim kazivanjima prvobitno bilo namjeravano – knjazu Milošu!

Z.D.

GALERIJA "MONTENEGRINA"

Sa izložbe Aldemara Ibrahimovića

Sa izložbe Vesne Đurić

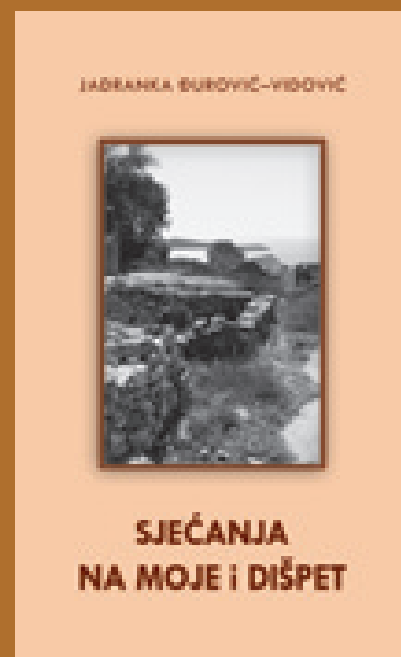
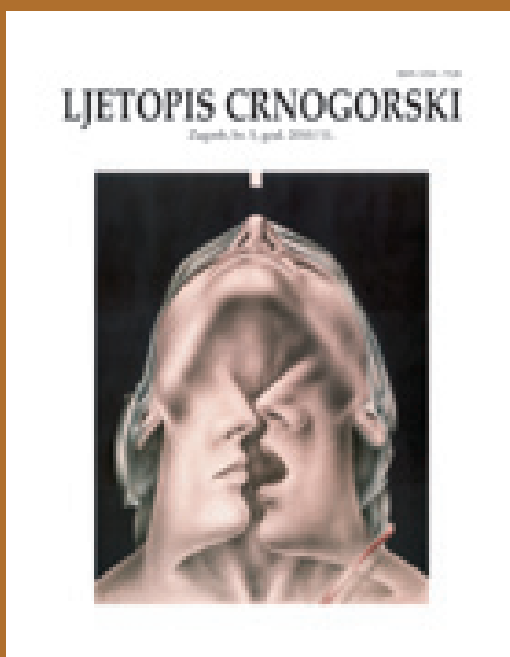

Sa izložbe Stanke Novković

Sa izložbe Vitomira Žunića

NOVI NASLOVI

LUČINDANSKI SUSRETI 2012.

